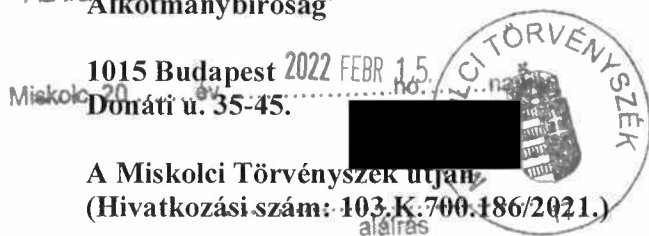

ZÁRADÉK

Az irat elektronikus irat papír alapú másolata.
Alkotmánybíróság

1015 Budapest 2022 FEBR 15.
Miskolc 2022 év. Donáti u. 35-45.

A Miskolci Törvényszék útján
(Hivatkozási szám: 103.K.700.186/2021.)
aláírás

MISKOLCI TÖRVÉNYSZÉK Közigazgatási Iroda		A DOKUMENTUMOT DIGITÁLIS ALÁÍRÁSSAL LÁTTA EL:
Az ügy száma: K	AYDH SIGN 103.K.700.186/2021	
Érkezett:	2022 FEBR 15	
Pld.:	Mell.:	db
Érk. módja: postán / gyűjtőládába / személyesen / e-mailen / faxon / hivatali kézbesítéssel / hivatali kapun aláírás:		

Tárgy: alkotmányjogi panasz előterjesztése

102

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

[redacted] alatti lakos **indítványozó**, a panasz alapját képező peres eljárás felperese, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára -, illetve amennyiben arra a Tisztelt Alkotmánybíróság lehetőséget lát, úgy az Abtv. 28. § által biztosított jogkörében eljárva a 27. §-a alapján - figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára -, az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, állapítsa meg, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: NAV Szj. tv.) 249. § (1) bekezdés b) pontja ellentétes az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság elve, kellő felkészülési idő sérelme), II. cikkével (emberi méltóság sérthetlensége), XII. cikk (1) bekezdésével (munkához való jog) és XIII. cikk (1) bekezdésével (tulajdonhoz való jog), és semmisítse meg azt az Abtv. 41. §-ának megfelelően.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, állapítsa meg, hogy a NAV Szj. tv. 250. § (2) bekezdése ellentétes az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság elve) és II. cikkével (emberi méltóság sérthetlensége), és semmisítse meg azt az Abtv. 41. §-ának megfelelően.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, állapítsa meg, hogy a NAV Szj. tv. 253. § (1) bekezdése ellentétes az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság elve), XII. cikk (1) bekezdésével (munkához való jog) és XIII. cikk (1) bekezdésével (tulajdonhoz való jog) és semmisítse meg azt az Abtv. 41. §-ának megfelelően.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, állapítsa meg, hogy a NAV Szj. tv. 253. § (2) bekezdése ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel (diszkrimináció tilalma) és semmisítse meg azt az Abtv. 41. §-ának megfelelően.

Indítványom indokolásaként az alábbiakat adom elő:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/00590 0 / 2022
Érkezett:	2022 MÁRC 01.
Pld. szám:	3
Melléklet:	23 db
Kezelőiroda:	[redacted]

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A támadott jogszabály pontos megjelölése

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (NAV Szj. tv.)

249. § [Átmeneti rendelkezések a jogviszony átalakulásához]

(1) 2021. január 1-jével

a) a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonya az e törvény szerinti, tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá,

b) a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszonya az e törvény szerinti, pénzügyőri státuszú szolgálati jogviszonnyá,

c) a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott kormányzati ügykezelő kormányzati szolgálati jogviszonya

ca) ha a kinevezés általános feltételeinek megfelel – ide nem értve a 31. § (1) bekezdés e) pontja szerinti feltételt –, az e törvény szerinti tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá,

cb) ha a kinevezés általános feltételeinek – ide nem értve a 31. § (1) bekezdés e) pontja szerinti feltételt – nem felel meg, munkaviszonnyá,

d) 2020. december 31-én a NAV tisztjelölti állományába tartozó tisztjelölt tisztjelölti szolgálati jogviszonya az e törvény szerinti tisztjelölti szolgálati jogviszonnyá

alakul át.

250. § [Átmeneti rendelkezés a besorolás megállapításához]

(2) A munkáltatói jogkör gyakorlója 2021. január 20-ig – az (1) bekezdés szerint meghatározott állománytáblázat keretei között – az ellátott feladatok jellege alapján megállapítja a foglalkoztatott 2021. január 1-jétől hatályos munkakörét, a munkakör besorolási osztályát és besorolási kategóriáját, továbbá a pénzügyőri státuszú foglalkoztatott rendfokozatát.

253. § [A jogviszony átalakulásához kapcsolódó jogorvoslat, jogkövetkezmények]

(1) A 249. §–251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek.

(2) Ha a pénzügyőri státuszú foglalkoztatott részére a 250. § (1) és (2) bekezdése alapján tisztviselői munkakör kerül megállapításra, a 249. § (2) bekezdés szerinti okirat közlését követő öt munkanapon belül írásban benyújtott kérelmére részére a foglalkoztató NAV szervnél pénzügyőri munkakört kell felajánlani. Ha nincs felajánlható pénzügyőri munkakör, vagy azt az érintett méltányolható indokból nem fogadja el, úgy a felajánlható munkakörrel való munkáltatói tájékoztatást követő öt munkanapon belül írásban benyújtott kérelmére fel kell menteni azzal, hogy a felmentési időt, továbbá a felmentési időre járó távolléti díj, valamint a végkielégítés összegét a korábbi rendszeres díjazás alapulvételével, a 2020. december 31-én hatályos szabályok szerint kell megállapítani. A hivatásos szolgálati jogviszonyról való lemondásnak kell tekinteni, ha az érintett a felajánlott munkakört nem méltányolható indokból nem fogadja el.

b) Az ügyben folytatott bírósági eljárásban a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

2021. február 4-én kelt és a Miskolci Törvényszékhez aznap benyújtott, közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos kereseti kérelmemben felperesként kértem hatályon kívül helyezni, illetve megsemmisíteni a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) Észak-

magyarországi Bűnügyi Igazgatósága (továbbiakban: ÉMBI) igazgatójának 2021. január 18-án meghozott, 1801765060 iktatószámú kinevezési okmányban szereplő döntését, mely szerint 2021. január 1-jei hatállyal kinevezett engem a NAV ÉMBI Kiemelt Ügyek Vizsgálati Osztályán nyomozó I. pénzügyőri munkakörbe.

Kértem továbbá a bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül, illetve semmisítse meg a NAV ÉMBI igazgatójának 64010-1/6-1/2021.Ált. számú, fegyelmi eljárás megindításáról rendelkező iratában foglalt döntésével elrendelt fegyelmi eljárást, illetve a fegyelmi eljárást a NAV Szj. tv. 194. § d) pontjára tekintettel szüntesse meg.

Kértem a bíróságot annak megállapítására, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyom nem alakult át a NAV Szj. tv. szerinti adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonnyá, azaz nem történt jogviszonyváltás; továbbá annak megállapítására, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyom nem szűnt meg, az a Magyar Állam és köztem továbbra is hatályban volt. Kértem annak megállapítását is, hogy a munkáltatóm elmulasztott eleget tenni a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (továbbiakban: Hszt.) 86. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, átszervezés miatti felmentési kötelezettségének.

A keresetemben kértem, hogy a bíróság kötelezze az alperes NAV-ot 2021. január 1. napjától 2021. április 30. napjáig havi bruttó 593.200.- forintnak megfelelő távolléti díj, azaz 4 hónapra mindösszesen 2.372.800.- forint megfizetésére. Továbbá kértem, hogy a bíróság kötelezze alperest a 2020. december 31-én hatályos, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (továbbiakban: NAV tv.) és a Hszt. szabályai szerinti átszervezés miatti felmentésére és annak során 6 hónap felmentési idő, ezen időszak alatt – munkakör hiányában – szolgálati kötelezettségek alóli mentesítés, ezen időszakra járó távolléti díj (összesen bruttó 3.559.668.- forint) és 8 havi illetménynek megfelelő összegű végkielégítés (bruttó 4.746.224.- forint) alkalmazására azzal, hogy a felmentési idő a lehető legkorábban a bírósági döntés jogerőssé válását követő napon kezdődik.

Keresetemben kértem azt is, hogy a bíróság kötelezze alperest a 2020. december 31-én hatályos 593.278.- forint összegű távolléti díjaim 12 havi összegének megfelelő, azaz mindösszesen 7.119.336.- forint összegű sérelemdíj megfizetésére annak okán, hogy közszolgálati jogviszony során személyiségi jogaimban – így munka, hivatás megválasztásához fűződő személyes szabadságomban, egyenlő bánásmódhoz fűződő jogomban – sérelmet szenvedtem. Álláspontom szerint a keresetindítás lehetőségét a 2020. december 31-én hatályos NAV tv. 34/W. § (4) bekezdésének a) pontja, valamint a NAV Szj. tv. 215. § (3) bekezdésének b) pontja is biztosította.

A közigazgatási perben a Miskolci Törvényszék a 2021. május 25. napján megtartott tárgyaláson meghozta és kihirdette elsőfokú ítéletét, melyben a keresetemet elutasította. A 103.K.700.186/2021/28. számú elsőfokú ítéletben a bíróság kötelezett arra is, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000,- (kettőszázezer) forint perköltséget.

Az elsőfokú ítélet ellen a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 133. § (3) bekezdése alapján a jogszabályban biztosított határidőn belül perbeli jogi képviselőm útján fellebbezést terjesztettem elő.

A perben másodfokon eljáró Kúria Kf.VII.40.572/2021/6. számú, 2021. december 1-jén meghozott jogerős ítéletében a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/28. számú ítéletét helybenhagyta, továbbá kötelezett, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000,- (százötvenezer) forint perköltséget.

A Kúria által meghozott másodfokú ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye. A fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. §-a zárja ki, míg az ítélet elleni felülvizsgálat lehetősége a Kp. 116. § d) pontja szerint kizárt.

Figyelemmel mindezekre, az ügyben folytatott rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem, a rendkívüli jogorvoslat lehetőség pedig kizárt.

c) A panasz alapját képező pertörténet, a tényállás rövid ismertetése, nyilatkozat a határidő megtartásáról, a jogosultság igazolása, személyes adatok és az indítvány nyilvánossága:

Tényállás, pertörténet, releváns tények:

2020. december 31-ig a NAV ÉMBI állományában, főnyomozó munkakörben (szolgálati beosztásban) teljesítettem szolgálatot, a Hszt. szerinti hivatásos szolgálati jogviszonyban álló, hivatásos állományú tagként, pénzügyőr százados rendfokozatban. Szolgálatelljesítési helyem a NAV ÉMBI Kiemelt Ügyek Vizsgálati Osztályának [REDACTED]

2020. december 11-én a Magyar Közlönyben kihirdetésre került és 2021. január 1-jén hatályba lépett a NAV Szej. tv., mely törvény 249. § (1) bekezdés b) pontjának értelmében 2021. január 1-jével a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszonya a NAV Szej. tv. szerinti, pénzügyőri státuszú szolgálati jogviszonná alakul át. A (4) bekezdés rendelkezése szerint az (1) bekezdéstől eltérően az érintett jogviszonya nem alakul át az e törvény szerinti jogviszonná, ha 2021. január 1. előtt kötött megállapodás, illetve valamelyik fél egyoldalú jognyilatkozata alapján e törvény hatálybalépését követően szűnik meg a jogviszony. A 253. (1) bekezdése szerint a 249. § - 251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek. A 257. § (2) bekezdése szerint a kormányzati szolgálati jogviszony, hivatásos szolgálati jogviszony e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő megszüntetése esetén a 2020. december 31-én hatályos szabályokat kell alkalmazni.

A NAV Szej. tv. 2. §-a szerint a NAV személyi állománya adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban álló tisztviselői státuszú foglalkoztatottakból, pénzügyőri státuszú foglalkoztatottakból; munkaviszonyban álló munkavállalókból és tisztjelölti jogviszonyban álló pénzügyőr tisztjelöltekből áll.

A NAV Szej. tv. 29. §-ában foglaltak szerint a szolgálati jogviszony tisztviselői munkakör betöltésére tisztviselői státuszon, pénzügyőri munkakör betöltésére pénzügyőri státuszon létesíthető. Nem érinti a pénzügyőri státuszú foglalkoztatott szolgálati jogviszonyának státuszát, ha a szolgálati jogviszony fennállása alatt tisztviselői munkakörbe kerül áthelyezésre. A pénzügyőri státuszú foglalkoztatott szolgálati jogviszonya kizárólag kérelemre, vagy a foglalkoztatott hozzájárulásával módosítható tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonyra.

Figyelemmel arra, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyomnak pénzügyőr státuszú adó-és vámhatósági szolgálati jogviszonyra történő váltását nem kívántam és abba nem egyeztem bele, feljegyzés formájában 2020. december 14-én ilyen tartalmú egyoldalú jognyilatkozatot nyújtottam be a NAV ÉMBI munkáltatói jogkört gyakorló igazgatója, [REDACTED] pénzügyőr ezredes részre. A feljegyzés formájában benyújtott jognyilatkozat mellett egyidejűleg kértem, hogy kerüljön sor hivatásos szolgálati jogviszonyomnak - a 2020. december 31-én hatályos rendelkezések szerint, átszervezésre tekintettel - felmentéssel történő megszüntetésére.

Ebben indokolásul előadtam, hogy

- álláspontom szerint a 2021. január 1-jei hatállyal beálló módosítások következtében az általam, mint hivatásos állomány tagja által betöltött beosztás megszűnik

- a 2021. január 1-jei hatállyal megváltozó körülmények nem csupán jogviszonyom megváltozását vagy átalakulását eredményeznék, hanem a teljes jogviszony váltást
- melyek azok a lényegesebb eltérések, melyek a hivatásos szolgálati jogviszony és a pénzügyőri státuszú adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony között megvannak
- a NAV-nál 2020. december 31-ét követően részemre felajánlható, illetve betölthető bármely munkakört nem fogadom el, mivel azok közül egy sem tölthető be a Hszt. szerinti hivatásos szolgálati jogviszonyban.

Kértem, hogy a Hszt. szerinti felmentési idő teljes tartamára szolgálati kötelezettségeim teljesítése alól mentesítésre kerüljek, továbbá nyilatkoztam arról, hogy amennyiben a NAV Szj. tv. nem lép hatályba és munkakörömet 2020. december 31-ét követően továbbra is hivatásos szolgálati jogviszonyban tudom ellátni, úgy jognyilatkozatomat és kérelmemet visszavonom.

2020. december 17-én - munkáltatói kezdeményezésre - a "kérelmem" ügyében a munkáltatói jogkör gyakorló által tartott meghallgatáson vettem részt, melyen a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró helyettese tájékoztattott a jogszabályi rendelkezésekről és a munkáltató álláspontjáról. A meghallgatáson én is tájékoztattam álláspontomról a munkáltatót, melynek során közöltem azt is, hogy álláspontom szerint 2021. január 1-től nem jelenhetek meg munkahelyemen munkavégzés céljából, mivel az új jogviszony alá nem tartozom, korábbi szolgálati beosztásom pedig megszűnik; kértem, hogy amennyiben a NAV-nak ettől eltérő álláspontja van, akkor ezt 2021. január 1-jét követően írásban közölje velem a munkáltatói jogkört gyakorló.

A meghallgatásom a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró helyettese felhívta figyelmemet, hogy 2021. január 1-je után szolgálati helyemen jelenjek meg munkavégzés céljából, mivel a NAV Szj. tv. szerint hivatásos szolgálati jogviszonyom átalakul pénzügyőr státuszú jogviszonnyá.

2020. december 21-én írásbeli tájékoztatást küldött meg részemre a munkáltatói jogkört gyakorló, melyben a 2020. december 14-i feljegyzésemben és a 2020. december 17-én tartott meghallgatásomon tett nyilatkozataimra nyújtott tájékoztatást az álláspontjáról. A tájékoztatásban felhívta figyelmemet, hogy 2021. január 4-én munkavégzés céljából szolgálati helyemen meg kell jelennem; amennyiben ez nem történik meg és távollétem nem minősül igazoltnak, szolgálati jogviszonyomból eredő kötelezettségem vétkes megszegése miatt fegyelmi eljárást kell indítania.

2020. december 23-án feljegyzés formájában írásbeli nyilatkozatot küldtem meg a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró részére, melyben előadtam, hogy nyilatkozataimat továbbra is fenntartom. Részletesen levezettem a munkáltató azon kötelezettségét, hogy az átszervezésre tekintettel köteles hivatásos szolgálati jogviszonyomat felmentéssel megszüntetni. Továbbra is kértem a munkáltatói jogkör gyakorlóját, hogy 2021. január 1-jét, azaz a NAV Szj. tv. hatályba lépését követően írásban közölje velem, amennyiben munkavégzés céljából szolgálati helyemen meg kell jelennem, illetőleg azt is, hogy erre mely jogviszony alapján kerülhet sor, milyen munkakörben. Kértem annak közlését is, hogy mely jogszabályi hely alapján történhet meg a munkavégzés elmulasztása miatti fegyelmi eljárás megindítása. Közöltem, hogy tisztában vagyok az engem terhelő – munkavégzési kötelezettségen kívül eső - elszámolási kötelezettséggel, azonban véleményem szerint 2021. január 1-jét követően nincs jogszabályi alapja munkavégzésre történő kötelezésemnek, mivel szolgálati beosztásom – munkaköröm – megszűnik, az új jogviszony alá nem fogok tartozni. A jogszabályi alapot nélkülöző, írásban adott utasítást (parancsot) köteles vagyok végrehajtani – amennyiben azzal nem követek el büncselekményt -, azonban annak következményei – így pl. az esetleges jogellenes

foglalkoztatásomból eredő és ennél fogva jogszerűtlenül elvégzett nyomozási cselekményeimből eredő károk; egyes alapvető jogaim esetleges indokolatlan korlátozása miatti felelősség stb. – a munkáltatót fogják terhelni.

2020. december 31-én átadásra került részemre a NAV ÉMBI igazgatójának 64010-1/1615-1/2020/Ált. számú értesítése, melyben arról értesített a munkáltatói jogkör gyakorlója, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyom 2021. január 1-jén adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonnyá alakul át; 2021. január 1-től munkaköröm "nyomozó I." lesz, melynek besorolási osztálya és kategóriája I. / B.; szervezeti egységem NAV ÉMBI; munkavégzés helye [REDACTED]; munkáltatói jogkör gyakorlója a NAV ÉMBI igazgatója; jelen értesítés nem minősül munkáltatói értesítésnek, az egy előzetes tájékoztatás, ellene jogorvoslatra nincs lehetőség; 2021. január 20-ig a jogviszony átalakulásáról szóló kinevezési okmányt ki kell állítani, besorolásomat és illetményemet meg kell állapítani. Az értesítést azzal vettem át, hogy a jogviszonyváltásba nem egyezem bele, figyelemmel jognyilatkozatom és kérelmem ügyére.

2021. év első munkanapján, 2021. január 4-én, majd azt követően sem jelentem meg munkahelyemen munkavégzés céljából. 2021. január 1-jét követő munkanapokon munkaidőben munkaképes állapotban voltam; vezetőim, kollégáim részére saját mobil telefonszámomon, privát e-mail címemen, otthonomban elérhető voltam. 2021. január 4-i, első munkanapi mulasztásomat követően NAV ÉMBI részéről nem érkezett sem írásbeli, sem telefonos felhívás arra vonatkozóan, hogy jelenjek meg "munkahelyemen" munkavégzés céljából. 2021. január 1-jét követően közvetlen vezetőmmel több alkalommal is beszéltem telefonon, mely beszélgetések főként az általam nyomozott ügyekkel voltak kapcsolatosak és véleményem szerint összefüggtek az engem terhelő elszámolási kötelezettséggel. Előzetes telefonos egyeztetést követően kollégáim otthonomban átadták részemre a 2020. évi teljesítménykövetelmények értékelését. Közvetlen vezetőm telefonon jelzett kérésének megfelelően Ügyfélkapus teljesítéssel családi adókedvezménnyel kapcsolatos adónyilatkozatot is megtettem.

Mivel 2020. december 14-én benyújtott jognyilatkozatomban és kérelmemben foglaltakra a 30 napos ügyintézési határidőben munkáltatói intézkedés nem történt, 2021. január 15-én e-papíron, Ügyfélkapus teljesítéssel szolgálati panaszt nyújtottam be NAV ÉMBI-hez, szolgálati jogviszonyomra vonatkozó munkáltatói intézkedés elmulasztása miatt. A szolgálati panasz jogalapjául a 2020. december 31-én hatályos Hszt. 267. § (1) bekezdésében foglaltakat jelöltem meg.

2021. január 20-án - osztályvezetőm kérésének eleget téve, irat átvétele céljából - megjelentem munkahelyemen. Ott átvettem a 1801765060 iktatószámú, 2021. január 18-án kelt kinevezési okmányt. Eszerint 2021. január 1-jei hatállyal kinevezésre kerültem NAV ÉMBI Kiemelt Ügyek Vizsgálati Osztályán nyomozó I. pénzügyőri munkakörbe; munkavégzésem helye [REDACTED] rendfokozatom százados; munkaköröm besorolási osztálya és kategóriája I./B.; munkaköri leírásom 2021. december 31-ig átadásra kerül. A kinevezési okmány tartalmazta továbbá a besorolásra, illetményre vonatkozó adatokat; a munkaidő mértékét; az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony alanyait; a munkáltatói jogkör gyakorlójának megjelölését; azt, hogy a munkáltatói intézkedés nem minősül a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek. Tartalmazta továbbá a jogorvoslati lehetőségre történő tájékoztatást, mely szerint a NAV Szj. tv. 215. §-a alapján jelen munkáltatói intézkedés ellen a közléstől számított harminc napon belül kereset nyújtható be az illetékes törvényszékhez.

2021. január 21-én telefonon hívott a NAV ÉMBI igazgatóhelyettese azzal, hogy előző napon elrendelésre került ellenem a fegyelmi eljárás; ő lett kijelölve vizsgálóbiztosnak; kérése alapján

2021. január 26-i időpontot egyeztettem fegyelmi meghallgatásom időpontjaként. E-mail útján, privát e-mail címemre még aznap megküldésre került a NAV ÉMBI igazgatójának 2021. január 20-án keltezett, fegyelmi eljárás megindításáról rendelkező értesítése; a 2021. január 20-án keltezett értesítés vizsgálóbiztos kijelöléséről; a vizsgálóbiztos értesítése első meghallgatásról.

2021. január 25-én postai úton megkaptam a fent jelzett három, fegyelmi eljárás során keletkezett irat eredeti példányát, továbbá egy 2021. január 20-án kelt, a benyújtott szolgálati panaszra megküldött tájékoztatást. Ebben a munkáltatói jogkör gyakorlója arról tájékoztatott, hogy a NAV Szj. tv. hatályba lépésével megszűnt a szolgálati panasz, mint jogorvoslati jogintézmény lehetősége; 2021. január 1-jét követően a NAV foglalkoztatottjainak nincs lehetősége szolgálati panaszt benyújtani. Beadványomat tartalma alapján vizsgálta meg a munkáltatói jogkör gyakorlója és megállapította, hogy megismétlem a korábban általam előadottakat. Jogviszonyom átszervezés jogcímén felmentéssel való megszüntetése iránti kérelmemmel kapcsolatosan a munkáltató részletesen kifejtette álláspontját; a munkáltató a tájékoztatásaiban foglaltakat továbbra is fenntartja, azok megismétlését szükségtelennek tartja. Végezetül tájékoztatásra kerültem, hogy tekintettel arra, hogy 2021. január 4-e óta munkahelyemen munkavégzés céljából nem jelenek meg, távollétem nem minősül igazoltnak, az igazolatlan távollét miatti munkáltatói intézkedés folyamatban van.

2021. január 26-án a fegyelmi eljárás vizsgálóbiztosa a NAV ÉMBI ██████████ II. emeleti hivatali helyiségében az ellenem adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyból eredő kötelezettség vétkes megszegése alapos gyanúja miatt indult fegyelmi ügyben folytatott vizsgálat során meghallgatott. A meghallgatáson az ügyben kialakított álláspontomat tartalmazó írásbeli nyilatkozatot és mellékleteként csatolt iratmásolatokat adtam át.

2021. január 29-én közvetlen vezetőm kérésének eleget téve, irat átvétele céljából - megjelentem munkahelyemen és átvettem a 2020. január 20-án átvett kinevezési okmányban szereplő, nyomozó I. (I/B) munkakör vonatkozásomban kiadott munkaköri leírását. Az abban foglaltak szerint - bár a két munkakör vonatkozásában vannak átfedések - a 2021. január 1-től részemre megállapított munkakör nem egyezik meg a 2020. december 31-ig hatályos munkakörömmel (szolgálati beosztással).

2021. február 4-én küldtem meg a Miskolci Törvényszékhez a keresetemet, továbbá azonnali jogvédelem iránti kérelmeket is előterjesztettem egyrészt az ellenem elrendelt fegyelmi eljárás ideiglenes intézkedésként történő, bíróság általi felfüggesztése iránt; másrészt részemre a NAV által - szintén ideiglenes intézkedésként - folyósítandó távolléti díj megfizetésének bíróság által történő elrendelése érdekében.

2021. február 5-én tájékoztattam a NAV ÉMBI-t, hogy részben a NAV Szj. tv. 215. §-a alapján keresetet nyújtottam be a Miskolci Törvényszékhez a Nemzeti Adó- és Vámhivatal alperes ellen, közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogvitában. Kértem, hogy ezt a fegyelmi eljárás, továbbá a kinevezési okmányban foglalt munkáltatói intézkedés során vegyék figyelembe.

2021. február 15-én a NAV ÉMBI részéről e-mail üzenetben megküldték részemre a fegyelmi ügyben a Fegyelmi Tanács tárgyalásának 2021. február 21-i időpontra történő kitűzéséről szóló értesítést.

2021. február 17-én postai úton megkaptam a Fegyelmi Tanács tárgyalásának kitűzéséről szóló értesítést és további, eddig meg nem kapott iratokat, egyebek mellett a vizsgálóbiztos 2021. február 10-én kelt jelentését a fegyelmi vizsgálatról; feljegyzést a keresetről szóló tájékoztatás fegyelmi eljárás irataihoz történő csatolásáról. Ezen iratokból egyebek mellett megállapítható, hogy 2020. december 14-én kelt feljegyzésem tekintetében a NAV Bűnügyi Főigazgatósága

Titkársági Főosztálya 2020. december 16-án tájékoztatta a NAV ÉMBI igazgatóját a NAV BF TFO jogi álláspontjáról. Ezt a jogi álláspontot a munkáltatói jogkör gyakorlója teljes egészében magáénak téve 2020. december 17-i meghallgatásom során, mint munkáltatói álláspontot közölte velem. Továbbá a jogvitában a fegyelmi vizsgálóbiztos is a NAV álláspontjára helyezkedett, védekezésemet nem fogadta el; a keresetről történő tájékoztatásom vonatkozásában azt az álláspontot alakította ki, hogy véleménye szerint nem szükséges a fegyelmi eljárás felfüggesztése; kétséget kizáróan bizonyítottnak látta törvénysértésemet; fegyelmi vétség egyenes szándékú elkövetését. A Fegyelmi Tanács tárgyalásáról szóló értesítésben a Fegyelmi Tanács Elnöke, a NAV ÉMBI igazgatója azt írta le, hogy a tárgyalásra 2021. február 22-én került sor 10 óra 00 perckor a NAV ÉMBI [REDACTED] emeleti igazgatói irodájában.

2021. február 19-én átvettem a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/4.I. számú végzését, melyben az alperest tájékoztatja arról, hogy azonnali jogvédelem iránti kérelmet terjesztettem elő. Átvettem a Törvényszék 103.K.700.186/2021/5-II. számú végzést, melyben a távolléti díj megfizetésére kötelező ideiglenes intézkedés iránti kérelmemet elutasította. Szintén átvettem a Törvényszék 103.K.700.186/2021/5-III. számú végzést az elrendelt fegyelmi eljárás felfüggesztéséről. Utóbbi végzésről telefonon értesítettem és a végzést aznap e-mail útján megküldtem a fegyelmi vizsgálóbiztosnak, aki szintén e-mail üzenetben 2021. február 21-én arról értesített, hogy másnap nem kerül megtartásra a fegyelmi tárgyalás.

2021. évben a továbbiakban illetmény, távolléti díj nem került részemre fizetésre; a bérjegyzékek szerint 2021. január 4-től igazolatlan hiányzás jogcímen távollétem voltam.

2021. március 9-én átvettem a Miskolci Törvényszéktől az alperes NAV fellebbezését a bíróságnak a fegyelmi eljárást felfüggesztő ideiglenes intézkedése ellen.

2021. március 12-én postai úton átvettem a NAV Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága (KAVIG) által megküldött tájékoztatást, mely szerint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) adatszolgáltatása szerint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságom a jogosultság hiánya miatt megszűnt, így 2021.02.01. napjától havi 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem.

2021. március 13-án a Miskolci Törvényszékhez benyújtottam észrevételeimet a NAV-nak, mint alperesnek a bíróság fegyelmi eljárást felfüggesztő ideiglenes intézkedése ellen tett fellebbezésére.

2021. március 18-án kelt beadványában az alperes előterjesztette védiratát a közigazgatási perben.

2021. március 18-án ügyfélkapus tárhelyemről átvettem a NAV KAVIG értesítését, amelyben arról értesített, hogy 2021.03.17-én 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékkal tartozom; amennyiben a tartozásomat nem rendezem és annak összege meghaladja a járulék havi összegének hatszorosát, 48.000,- Ft-ot, úgy a NEAK érvényteleníti TAJ-számomat, így ingyenesen nem vehetek igénybe egészségügyi szolgáltatást.

2021. március 19-én kérelmet írtam e-papíron a NAV KAVIG-hoz, kérve a járuléktartozás törlését.

2021. március 24-én postai úton a NAV KAVIG részéről megküldött értesítést vettem át, mely szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségemet 2021.03.01. napjától törölték, mert a NEAK nyilvántartásába olyan bejelentés érkezett, ami a fenti időponttól

megalapozza az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságomat: közszolgálati, állami szolgálatijogviszony. Ez azt jelenti, hogy nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetnem.

2021. március 29-én ügyfélkapus tárhelyemről átvettem a NAV KAVIG értesítését, mely szerint a Köztartozásmentes Adózói Adatbázisban (KOMA) szereplő adózók előzetes felülvizsgálatakor megállapították, hogy 2021.03.25. napján nettó adó- illetve köztartozásom van.

2021. április 1-jén postai úton átvettem a NAV KAVIG által megküldött tájékoztatást, mely szerint a NEAK adatszolgáltatása szerint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságom a közszolgálati, állami szolgálati jogviszony alapján megszűnt, ezért 2021.03.22. napjától havi 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem.

2021. április 7-én telefonos ügyintézés kezdeményeztem, melynek során az ügyintéző arról tájékoztatót, hogy 2021. február havi egészségügyi szolgáltatási járulék fizetési kötelezettség került előírásra 2021.03.12-vel a járulékszámításon, így azt be kell fizetnem. Arról is tájékoztatót, hogy a 2021. március havi előírásról 2021.04.12. után érdeklődjek telefonon. A 2021. február havi előírást a 10032000-06055826 egészségügyi szolgáltatási járulék beszédési számlára átutalással befizettem – figyelemmel arra, mert nem szerettem volna elveszíteni az ingyenes egészségügyi ellátásra való jogosultságomat, valamint arra is tekintettel, mert nem szerettem volna kikerülni a köztartozásmentes adózói nyilvántartásból. Tettem ezt annak ellenére, hogy a NEAK biztosítási jogviszony lekérdezés szerint érvényes volt a biztosítási jogviszonyom.

2021. április 8-án újabb azonnali jogvédelem iránti kérelmet nyújtottam be a Miskolci Törvényszékhez a NAV által részemre 2021. április 1-től havonta folyósítandó távolléti díj megfizetésének bíróság által ideiglenes intézkedésként történő kötelezése érdekében, figyelemmel arra, hogy a korábban beadott kérelmemtől eltérő, új ténybeli alap merült fel.

2021. április 12-én postai úton a NAV KAVIG részéről megküldött értesítést vettem át, mely szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségemet 2021.04.01. napjától törölték, mert a NEAK nyilvántartásába olyan bejelentés érkezett, ami a fenti időponttól megalapozza az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságomat: közszolgálati, állami szolgálati jogviszony. Ez azt jelenti, hogy nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetnem.

2021. április 16-án postai úton átvettem a NAV KAVIG által megküldött tájékoztatást, mely szerint a NEAK adatszolgáltatása szerint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságom a közszolgálati, állami szolgálati jogviszony alapján megszűnt, ezért 2021.04.01. napjától havi 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem.

2021. április 19-én átvettem a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/13. számú végzését, mellyel megküldte Alperes védiratát és mely végzésben felhívott a védiratban foglaltakra történő nyilatkozattételre, továbbá sérelemdíj iránti igényem tekintetében teljesítendő hiánypótlásra.

2021. április 23-án a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/16. számú végzésében ideiglenes intézkedés iránti újabb kérelmemet elutasította.

2021. április 25-én az alperesi védirat vonatkozásában nyilatkozatot és sérelemdíj tekintetében hiánypótlást terjesztettem elő a Miskolci Törvényszékhez.

2021. április 30-án a NAV KAVIG értesített a 2021. március 19-én benyújtott beadvánnyal kapcsolatban, hogy munkáltatóm 2021. 01. 04-én bejelentette, hogy biztosítási jogviszonyom szünetel. A biztosítási jogviszony szüneteltetése alatt egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem. A kötelezettség előírásánál a köztem és munkáltatóm közötti jogvitát nem áll módjában figyelembe venni.

2021. május 3-án fellebbezést terjesztettem elő a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/16. számú végzése ellen.

A közigazgatási perben 2021. május 6-án kelt beadványában alperes előkészítő iratot terjesztett elő a Miskolci Törvényszékhez.

2021. május 7-én postai úton a NAV KAVIG részéről megküldött értesítést vettem át, mely szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségemet 2021.05.01. napjától törölték, mert a NEAK nyilvántartásába olyan bejelentés érkezett, ami a fenti időponttól megalapozza az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságomat: közszolgálati, állami szolgálati jogviszony. Ez azt jelenti, hogy nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetnem.

2021. május 11-én a fegyelmi vizsgálóbiztos arról értesített, hogy 2021. május 14-re kitűzik a fegyelmi eljárásban a tárgyalást.

2021. május 12-én a fegyelmi vizsgálóbiztos arról értesített, hogy a kitűzött tárgyalás elmarad a Fegyelmi Tanács Elnökének tartós távolléte miatt; másra delegálja a fegyelmi jogkört; emiatt 2021. május 20-ra tűzik ki a fegyelmi eljárásban a tárgyalást.

2021. május 17-én átvettem a Fegyelmi Tanács új Elnökének értesítését a Fegyelmi Jogkört gyakorló személyében történt változásról és a Fegyelmi Tanács tárgyalásának új, 2021. május 20-i időpontjáról.

Alperes 2021. május 17-én kelt beadványában újabb alperesi előkészítő iratot terjesztett elő a közigazgatási perben.

2021. május 18-án elküldött kérelemben kértem a Fegyelmi Tanács Elnökét, hogy függesse fel a fegyelmi eljárást a közigazgatási perre tekintettel.

2021. május 19-én a Fegyelmi Tanács új Elnöke azzal hívott fel, hogy elutasítják a kérelmemet, az idő rövidségére tekintettel ezt másnap foglalják bele a fegyelmi tárgyalás jegyzőkönyvébe.

2021. május 20-án megtartott fegyelmi tárgyaláson nem vettem részt.

A közigazgatási perben 2021. május 20-án kelt beadványomban felperesi előkészítő iratot terjesztettem elő a Miskolci Törvényszékhez.

A Miskolci Törvényszék a közigazgatási perben 2021. május 25-én tárgyalást tartott, melyet követően kihirdette ítéletét keresetem elutasításáról.

2021. június 2-án a NAV KAVIG küldött tájékoztatást, mely szerint a NEAK adatszolgáltatása szerint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságom a közszolgálati, állami szolgálati jogviszony alapján megszűnt, ezért 2021.05.24. napjától havi 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem.

2021. június 3-án átvettem a Fegyelmi Tanács Elnökének tájékoztatását, melyben tájékoztatott, hogy a tanács meghozta döntését a 2021. május 20-án megtartott ülésén, és hivatalvesztés fegyelmi büntetés javaslatát terjeszti elő a NAV vezetője felé. Mellékelten megküldte az ülés tárgyalási jegyzőkönyvét.

2021. június 7-én a NAV KAVIG küldött értesítést, mely szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségemet 2021.06.01. napjától törölték, mert a NEAK nyilvántartásába olyan bejelentés érkezett, ami a fenti időponttól megalapozza az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságomat: közszolgálati, állami szolgálati jogviszony. Ez azt jelenti, hogy nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetnem.

2021. június 9-én a NAV KAVIG küldött tájékoztatást, mely szerint a NEAK adatszolgáltatása szerint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságom a közszolgálati, állami szolgálati jogviszony alapján megszűnt, ezért 2021.06.01. napjától havi 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem.

2021. június 9-én kelt Kpkf.VII.40.250/2021/2. számú végzésében a Kúria a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/16. számú végzését helybenhagyta.

2021. június 18-án vettem át a NAV vezetőjének fegyelmi határozatát, melyben a közlést követő 15 napon belül végrehajtandó hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel sújtott az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyomból eredő kötelezettségem vétkes megszegése miatt, mivel a munkahelyemen nem jelentem meg és ott nem teljesítettem munkavégzést.

2021. június 25-én kaptam kézhez a Miskolci Törvényszék írásbeli, 103.K.700.186/2021/28. számú ítéletét keresetem elutasításáról.

2021. június 29-én vettem át a munkáltatói jogkör gyakorlójának az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyom hivatalvesztés fegyelmi büntetés jogcímén 2021. június 30-ával történő megszüntetéséről meghozott intézkedéséről készült értesítését. Az értesítésben foglalt kérésnek eleget téve 2021. június 30-án munkahelyemen megjelentem átadás-átvétel és elszámolás céljából.

2021. június 30-án a NAV KAVIG küldött értesítést, mely szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségemet 2021.06.18. napjától törölték, mert a NEAK nyilvántartásába olyan bejelentés érkezett, ami a fenti időponttól megalapozza az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságomat: közszolgálati, állami szolgálati jogviszony. Ez azt jelenti, hogy nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetnem.

2021. július 1-jén az elsőfokú bíróságnak az ítélet meghozatalának dátumát kijavító végzését és a kijavított ítéletet kaptam meg.

2021. július 12-én perbeli jogi képviselőm útján fellebbezés került előterjesztésre a másodfokon eljáró Kúria részére.

2021. július 20-án a NAV KAVIG küldött tájékoztatást, mely szerint a NEAK adatszolgáltatása szerint egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságom a közszolgálati, állami szolgálati jogviszony alapján megszűnt, ezért 2021.07.15. napjától havi 8.000,- Ft egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetnem.

2021. július 21-én vettem át a NAV Gazdasági Ellátó Igazgatósága fizetési felszólítását, mely szerint 7.216,- Ft összegű tartozás visszafizetésére kötelezett, melynek elmaradása esetén a végrehajtási eljárás lefolytatásának kezdeményezésétől nem tekint el. Bár a fizetési felszólításban foglaltakkal nem értettem egyet, a megállapított tartozást 2021. augusztus 5-én befizettem, mivel nem szerettem volna kikerülni a köztartozásmentes adózói nyilvántartásból.

2021. augusztus 4-én a NAV KAVIG küldött értesítést, mely szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségemet 2021.07.15. napjától törölték, mert a NEAK adatszolgáltatása alapján az érintett időponttól egészségügyi szolgáltatási járulék megfizetésére nem vagyok köteles.

A közigazgatási perben alperes 2021. szeptember 6-án fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő a Kúriához.

2021. november 16-án jogi képviselőm felperesi előkészítő iratot terjesztett elő.

2021. december 1-jén a Kúria fellebbezési tárgyalást tartott ügyemben, melyet követően kihirdette ítéletét a Miskolci Törvényszék 103.K.700.186/2021/28. számú ítéletének helybenhagyásáról.

A Kúria írásos, jogerős másodfokú ítéletét jogi képviselőm 2022. január 10-én vette át és küldte meg részemre, elektronikus levél útján. A fellebbezési tárgyalásról készült jegyzőkönyvet jogi képviselőm 2022. január 11-én vette át és 2022. január 12-én küldte meg részemre e-mail útján.

Nyilatkozat a határidő megtartásáról:

A Kúria Kf.VII.40.572/2021/6. számú jogerős, másodfokú ítéletének perbeli jogi képviselőm által 2022. január 10-én történő átvételét és részemre történő megküldését igazoló e-mailt mellékelem. Mindezekre tekintettel nyilatkozom, hogy az AB tv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott, az alkotmányjogi panasz 60 napon belüli előterjesztésére nyitva álló határidő 2022. január 10-én kezdődött és az megtartottnak tekintendő.

A jogosultság igazolása, az indítványozó érintettségének bemutatása:

Az Abtv. 1. § a) pontja kimondja, hogy a törvény alkalmazásában egyedi ügy: a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás.

Az alkotmányjogi panasszal támadott jogszabály alkalmazásával meghozott bírói döntések és az azokhoz vezető bírósági eljárások fenti definíciónak megfelelnek, hiszen azok engem, mint természetes személyt érintő jogot, jogos érdeket, jogi helyzetet bírálták el, döntöttek el, hiszen a panasszal támadott jogszabály alkalmazásával lezajlott peres eljárásokban, mint felperes léptem fel és kíséreltem meg az engem megillető jogaimat érvényesíteni, így érintettségem nem vitatható.

Egyebekben e körben az Alkotmánybíróság honlapján közzétett tájékoztatóban foglaltakra kívánok hivatkozni, mely szerint a polgári eljárásokban a felperes érintettsége nem kíván külön bizonyítást.

Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés:

A közigazgatási perben elsőfokon eljáró Miskolci Törvényszék a 103.K.700.186/2021/28. számú ítéletében a jelen alkotmányjogi panaszban támadott NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjára, 250. § (2) bekezdésére, 253. § (1) bekezdésére és 253. § (2) bekezdésére is hivatkozva találta alaptalannak keresetemet.

A bíróság arra hivatkozva állapította meg jogviszonyom átalakulását, hogy maga a törvény, a NAV Szj. tv. rendelkezései alakították át korábbi jogviszonyomat egy új jogviszonnyá. A bíróság szerint a jogszabály határozta meg, hogy a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszony az új törvény szerinti pénzügyőr státuszú szolgálati jogviszonnyá alakul át [a támadott NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontja mondja ki], tehát egyértelműen a jogszabály határozta meg azt, hogy az egyik szolgálati jogviszony milyen másik szolgálati jogviszonnyá alakul át.

A bíróság nem találta megalapozottnak azon hivatkozásomat, hogy engem a munkáltató hátrányosabb helyzetbe hozott azzal, hogy nem tisztviselői munkakört ajánlott fel részemre. Ezen megállapítást azzal indokolva tette meg az elsőfokú bíróság, hogy részemre nem lehetett volna a jogszabályi rendelkezések értelmében tisztviselői munkakört felajánlani, csak pénzügyőri munkakört. Ezt a támadott NAV Szj. tv. 250. § (2) bekezdésében foglalt szabályozásból vezette le a bíróság; szerinte a jogszabály nyelvtani értelmezése alapján az állapítható meg, hogy a ténylegesen ellátott feladatok alapján kell a munkakört megállapítani, de azt nem mondja ki a jogszabály, hogy ezeket a feladatokat csak 2021. január 1-től kellene figyelembe venni. A bíróság megállapította, hogy a jogviszony átalakulással kapcsolatos munkáltatói intézkedés - így a munkakör besorolása is - jogszerű volt.

Kifejezetten a szintén sérelmezett NAV Szj. tv. 253. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozva állapította meg azt az elsőfokú bíróság, hogy esetemben a jogviszonyom átalakulásával kapcsolatos intézkedések nem minősülnek átszervezésnek.

Az elsőfokú bíróság döntésének indokolásában hivatkozik a NAV Szj. tv. 253. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre is, mely alapján kereseti kérelmemet alaptalannak találta.

A Kúria, mint másodfokú bíróság az általa meghozott Kf.VII.40.572/2021/6. számú jogerős ítéletében helyben hagyta az elsőfokú ítéletet, túlnyomó részben osztotta az elsőfokú bíróság megállapításait. A Kúria megállapítása szerint az elsőfokú bíróság az irányadó és releváns jogszabályok helyes alkalmazásával és értelmezésével, jogszerű következtetést vont le keresetem megalapozatlanságáról. A Kúria szerint helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy engem is érintően a - támadott - NAV Szj. tv. (helyesen: 253. helyett 249.) § (1) bekezdése az automatikus átalakulás elvét követte a jogviszonyok átalakulása kapcsán, azaz a pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszonya az érintett, illetve a munkáltató akaratától függetlenül alakult át pénzügyőri státuszú szolgálati jogviszonnyá 2021. január 1-jével.

A Kúria megállapította, hogy az automatikus átalakulás alól csak azok a pénzügyőrök jelentettek kivételt, akiknek a munkáltató tisztviselői munkakört ajánlott fel [sérelmezett NAV Szj. tv. 253. § (2) bekezdése], ami a jelen ügyre nem irányadó.

A Kúria szerint részemre - nyomozóként - csak pénzügyőri munkakör volt adható [támadott NAV Szj. tv. 250. § (2) bekezdés]).

A Kúria azt is megállapította, hogy átszervezéssel kapcsolatos előadásaim alaptalanok, mivel egyrészt maga a jogszabály rögzíti, hogy a jelen jogállásváltoztatás nem jelent átszervezést [támadott NAV Szj. tv. 253. § (1) bekezdés], másrészt az automatikus átalakulásból következik, hogy nem a munkáltató által, saját hatáskörben meghozott szervezeti döntésről van szó.

Jelen beadvány egyértelműen az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést érint. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak egyértelműen állást kell foglalnia a jelen ügyben megtámadotthoz hasonló, a köz szolgálatában álló foglalkoztatottak jogállását

gyökeresen és közvetlenül megváltoztató - számos jogot korlátozó, illetve elvonó - un. státus törvények alkotmányos korlátairól.

A tulajdonhoz való jog és az általa védelmet élvező jogos váromány kiemelt jelentőséggel bír esetemben, így különösen azon kérdés bír alapvető alkotmányjogi relevanciával, hogy a T. Alkotmánybíróság értelmezése szerint a közszolgálatból fakadó stabilitás, a garantált illetmény és előmenetel miként erősíti meg az egyén tulajdonhoz való jogát. A munkához való jog kapcsán alapvető jelentőséggel bír, hogy a zárt közszolgálati rendszerrel szemben támasztott alkotmányos követelmény, a stabilitás milyen jogállami elvárásokat támaszt az új jogállási törvénnyel szemben. A diszkrimináció tilalmat érintő vonatkozások fontosságát az támasztja alá, hogy a köz szolgálatában álló személyektől az állam fokozott lojalitást kíván meg és többlet kötelezettségeket ír elő számukra, ugyanakkor a közszolgálati jogviszonyból eredő stabilitást és többletjogokat az állam nem biztosítja azonos helyzetben lévők számára azonos módon, így különösen indokolatlanul tesz különbséget a NAV Szj. tv. hatálya alá kerülő, a jogviszony szempontjából hasonló helyzetben lévő egyes foglalkoztatottak között.

Az is alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az emberi méltósághoz való korlátozhatatlan jog körébe tartozik-e az, hogy egy önkéntes vállaláson alapuló közszolgálati jogviszonyban lévő foglalkoztatott eldöntheti, hogy vállalja-e, hogy jogviszonya átalakuljon egy másféle, szintén önkéntes vállaláson alapuló jogviszonnyá, illetőleg ezen döntési jog azon jogok közé tartozik, melyeket a törvényalkotó valamilyen magasabb cél elérése érdekében korlátozhat.

Személyes adatok és az indítvány nyilvánossága:

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése szerint az alkotmányjogi panasz eljárásokban az indítványozónak nyilatkoznia kell adatai kezelését illetően. Az Abtv. 57. § (1a) bekezdése és 68. §-a alapján az alkotmányjogi panaszt az indítványozó hozzájárulása esetén az Alkotmánybíróság nyilvánosságra hozza. Előbbiekre figyelemmel nyilatkozom, hogy nem járulok hozzá az adataim nyilvánosságra hozatalához, kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az indítványom közzétételkor azt anonimizálni szíveskedjék. Indítványom nyilvánosságra hozatalához, közzétételéhez hozzájárulok.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása:

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

A NAV Szj. tv. jelen alkotmányjogi panasszal támadott rendelkezései az Alaptörvényben biztosított alábbi jogokat sértették meg:

- B) cikk (1) bekezdés:
Magyarország független, demokratikus jogállam.
- II. cikk:
Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.
- XII. cikk (1) bekezdés:

Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

- XIII. cikk (1) bekezdés:
Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
- XV. cikk:
(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

b) A megsemmisíteni kért jogszabály alaptörvény-ellenességének érdemi indokolása:

Az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alaptörvény hatályba lépését követően is töretlen a tekintetben, hogy a korábbi Alkotmány alapján hozott alkotmánybírósági döntések és az azokban foglalt alkotmányos követelmények az Alaptörvény alapján is érvényesek, amennyiben az Alaptörvény a korábbi Alkotmányhoz képest nem szabályozza lényegesen eltérő módon az adott alkotmányos követelményt vagy alapvető jogot.

Jelen esetben alkalmazandó NAV Szj. tv. előzőekben megjelölt, Alaptörvény-ellenes rendelkezései sértik a visszaható hatályú jogalkalmazás, a kellő felkészülési idő, a jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság követelményét; az emberi méltósághoz való jogot; továbbá a diszkrimináció tilalmába ütköznek; egyúttal sértik a tulajdonhoz való jogot és a munkához való jogot is.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy *“az Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”*. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy *„az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának lételapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”*

Első lépésben tehát össze kell vetni a hivatkozott alapjogok és alkotmányos követelmények Alaptörvényben és korábbi alkotmányban foglalt szabályozását.

Ha összevetjük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, az Alaptörvény II. cikkében foglaltakat a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésének, valamint 54. § (1) bekezdésének

szövegével, akkor abból az állapítható meg, hogy a jelen vizsgálat tárgyát képező jogállamiság elve és az abból levezethető visszaható hatályú jogalkalmazás, kellő felkészülési idő és jogbiztonság tekintetében nem hoz olyan változást az Alaptörvény szövege, ami a korábbi alkotmány bírósági gyakorlat elvetését, tartalmi átértékelését alátámasztaná.

Hasonlóképpen az alkotmánnyal tartalmilag azonos rendelkezéseket tartalmaz az Alaptörvény a diszkrimináció tilalma, a munkához való jog és a tulajdonhoz való jog kapcsán. Az e tekintetben irányadó rendelkezések (megfelelő sorrendben) az alkotmány 70/A. § (1) és (2) bekezdései, 70/B. §-a, 13. § (1) bekezdése, illetve e az Alaptörvény XV. cikke, XII. cikke, XIII. cikke és XXIV. cikke. Az Alkotmánybíróság vonatkozó korábbi határozatai tehát az Alaptörvény hatályba lépését követően is teljes mértékben irányadóak.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése határozza meg az alapjog korlátozás kritériumait, amely szerint arra csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával kerülhet sor.

A.) A tulajdonhoz való jog sérelme [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés]

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata:

Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tulajdonhoz való jogot. Az AB klasszikus megfogalmazásában: az Alkotmány a tulajdonjogot, mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdon társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa. (64/1993. (XII. 22.) AB határozat)

A tulajdonvédelem körében az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében különbséget kell tenni a polgári jogi és az. alkotmányos tulajdonvédelem között: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével (7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [45]). Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is.

A tulajdonjog védelme ugyanakkor nem csupán a dologi jogokra (ingókra és ingatlanokra) terjed ki, hanem a vagyoni értékkel bíró jogosultságokra is, továbbá a még meg nem szerzett javakra, az ún. közjogi várományokra is. Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási várományokra vonatkozóan az 51/2007. (IX. 15) AB határozatában az alábbiakat állapította meg: „A »váromány«, a szó legtágabb értelmében olyan jövőbeli jogszerzést lehetővé tevő függő jogi helyzet, amelyben a jogszerzés feltételei részben megvannak, míg további feltételei a jövőben vagy bekövetkeznek, vagy sem. Szűkebb értelemben várományon valamely alanyi jog megszerzésének jogilag biztosított lehetőségét értjük, amelytől a várományost az ellenérdekű fél önkényesen nem foszthatja meg”. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi (legutóbb: 3052/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [13]).

A testület következetes gyakorlata, hogy a tulajdonjog védelme tágabb kört ölel föl, mint a polgári jogi védelem. Az alkotmányos tulajdonvédelem kiterjed minden olyan jogosítványra, amely a jogosult jogi pozícióját meghatározza [17/1992. (III. 30.) AB határozat, 40/1997. (VII. 1.) AB határozat]. Egy korai határozatában az AB ezt így fogalmazta meg: az Alkotmánybíróság elvi éllel mutat rá arra, hogy az Alkotmány 13. § (1) bekezdése nemcsak a

tulajdonjog, hanem az azzal összefüggő minden vagyoni jog biztosítására vonatkozik {ld. 17/1992. (III. 30.) AB határozat}. Így az alkotmányos tulajdonvédelem magában foglalja a tulajdonjog egyes részjogosítványait, tehát a birtoklás, a használat, és a hasznok szedésének jogait is.

A várománynak a jogirodalomban többféle értelmezése van. Az Alkotmánybíróság a határozataiban megállapítja, hogy „a váromány, a szó legtágabb értelmében olyan jövőbeli jogszerzést lehetővé tevő függő jogi helyzet, amelyben a jogszerzés feltételei részben megvannak, míg további feltételei a jövőben vagy bekövetkeznek, vagy sem. Szűkebb értelemben várományon valamely alanyi jog megszerzésének jogilag biztosított lehetőségét értjük, amelytől a várományost az ellenérdekű fél önkényesen nem foszthatja meg (Szladits Károly: A magyar magánjog vázlata. Budapest. 1933. 109. p.)” [51/2007. (IX. 15.) AB határozat].

Ez utóbbi gyakorlatilag azt jelenti, hogy a jogosult az összes feltételt teljesítette, és csak az időmúlás hiányzik a jogszerzéshez. Az Alkotmánybíróság 43/1995. (VI. 30.) AB határozatában azt is kifejtette, hogy „a különböző várományok csak akkor részesülnek a tulajdon alapjogi védelmében (Alkotmány 13. §), ha az azokra vonatkozó „ígérvény” ellenszolgáltatás fejében történt.”

A tulajdonhoz való jog nem korlátlan és korlátozhatatlan. Az alapjogként védett tulajdonjog tartalmát annak köz- és magánjogi korlátaival együtt kell értékelni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától. Erre is utal a tulajdonhoz való joghoz kapcsolódó azon alaptörvényi mondat, amely a korábbi Alkotmányhoz képest új elem a tulajdonjog alkotmányos megfogalmazásában: a tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

A tulajdonnak az állam által történő korlátozása kapcsán az Alkotmánybíróság a korlátozás céljával és arányosságával kapcsolatos megfontolásokat vizsgálta több határozatában. A 64/1993. (XII. 22) AB határozat szerint az állami beavatkozás alkotmányossága megítélésének súlypontja, az alkotmánybírói értékelés voltaképpeni tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett. Ugyanakkor míg az AB a szükségesség tekintetében korábban elegendőnek ítélte a közérdekre való hivatkozás indokoltságát vizsgálni, illetőleg elfogadta a közérdek absztrakt tartalmát, a fórum gyakorlatában változás figyelhető meg. Egyrészt az alkotmányossági minimumok körében rögzítette az AB, hogy a közérdek alapján történő tulajdonkorlátozásnál az Alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre. A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy konkrét ügyben a közérdekből történő korlátozás szükségességét bíróság ellenőrizhesse [ld. 42/2006. (X. 5.) AB határozat]. Továbbá a testület azt is kimondta, hogy a közérdek miatt fennálló szükségesség fennállásának bizonyítása a normaalkotó felelőssége [50/2007. (VII. 10.) AB határozat].

Az. AB rögzítette: a tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani. Ez az ellentmondás nehézséget jelent a tulajdonként védett jogosítványok, meghatározásakor. Az ellentmondás úgy oldható fel, hogy az Alaptörvény tulajdonhoz való alapjogként a jogszabályok által meghatározott tartalommal elismert, konkrét időpontban fennálló konkrét jogosítványokat védi: a törvényhozás a tulajdonhoz való alapvető jog alapján általában köteles tiszteletben tartani azokat a jogosultságokat, amelyek az alkotmányos értelemben vett tulajdonhoz való alapvető jog összetevői {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [55]}. Az Alaptörvény

XIII cikke védi tehát a megszerzett tulajdont az elvonás ellen, illetőleg annak korlátozása ellen {3115/2013. (VI 4.) AB határozat, Indokolás [34]}.

A tulajdonhoz való jog, mint a jogos váromány védelmét biztosító alapvető jog szoros kapcsolatban áll jelen esetben a jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság alkotmányos elveiből fakadó alkotmányos követelményekkel. T. Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a jelen bekezdésben említett követelmények alkotmányjogi panaszban nem hivatkozhatóak, ám álláspontom szerint a teljes kép és a szabályozás alaptörvény-ellenességének megítéléséhez ezek áttekintése is szükséges, egyben pedig kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy amennyiben ezen álláspontomat osztja, úgy fontolja meg a következőkben a jogbiztonság kapcsán előadott érvek hivatalbóli vizsgálatát.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam - s elsősorban a jogalkotó - kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei szántára. Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, az egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Demokratikus jogállamban ahhoz, hogy a személyek életviszonyaikat, működésüket, magatartásukat a jog által előírtakhoz tudják igazítani, az elvárt kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, szükség van a joganyag és a jogi eljárások stabilitására. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.

A közigazgatás zárt rendszerében és a közhivatallal járó fokozott kötelezettségek tükrében megállapítható, hogy a közhivatalt viselő személyek jogállását szabályozó jogszabályok stabilitásának kiemelt jelentősége van.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint: „a jogbiztonság - többek között - megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesezésbe ment, vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását, illetve a múltban keletkezett, tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozását.” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81.]

A jogszabályok hátrányos megváltoztatása így csak akkor ellentétes a szerzett jogok alkotmányos oltalmával, ha a módosítás a jog által már védett jogviszonyok lefolyásában idéz elő a jogalanyokra nézve kedvezőtlen változtatást. „A jog stabilitására, előreláthatóságára vonatkozó alkotmányos szempont nem jelenti a jogszabályok megváltoztathatatlanságát.” (731/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 801, 805-806.)

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kapcsolódó gyakorlata:

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE B vagy Bíróság) már több magyar vonatkozású ügyben is kimondta, hogy a végkielégítés a munkában töltött évekkal szerzett jog, amely az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE E vagy Egyezmény) 1. kiegészítő jegyzőkönyv I. cikkének védelme alatt áll [R. Sz. kontra Magyarország (appl. 41838/11.), N. K. M. kontra Magyarország (appl. 66529/11.), Gáll kontra Magyarország (appl. 49570/11.)]. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog tárgyi

hatálya (védelmi köre) – az EJEE jelentésével összhangban álló értelmezés szerint – védelmet kell, hogy nyújtson végkielégítésnek, mint a hivatásos állományú szolgálati idővel arányosan növekedő jogos várománynak.

A Bíróság a Nagy Béláné kontra Magyarország-ügyben (no. 53080/13) a tulajdonhoz való joggal kapcsolatban megállapította, hogy bár az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke csak a személy már létező javaira alkalmazandó, és tulajdon megszerzésére nem keletkeztet jogot (ld. *Stummer v. Austria* [GC], no. 37452/02, § 82, ECHR 2011), bizonyos körülmények között valamely vagyonelem megszerzésére vonatkozó „jogos várakozás” is védelmet élvezhet az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikke alapján (*Nagy Béláné kontra Magyarország* [GC], 53080/13, § 74; ld. többek között *Anheuser-Busch Inc. v. Portugal* [GC], no. 73049/01, § 65, ECHR 2007-1).

A jogos várakozásnak a pusztá reménynél konkrétabbnak kell lennie és jogszabályi rendelkezésen vagy jogi aktuson kell alapulnia (ld. *Gratzinger and Gratzingerova v. the Czech Republic* (dec.) [GC], no. 39794/98, § 69 és § 73, ECHR 2002-VII).

Ha az érintett személy nem teljesítette vagy többé már nem teljesíti egy adott juttatásban vagy nyugdíjban való részesüléshez a hazai jogban előírt jogi feltételeket, akkor abban az esetben nem történik beavatkozás az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkébe (ld. *Rasmussen v. Poland*, no. 38886/05, § 71, 28 April 2009), ha a feltételek a kérelmező adott juttatásra való jogosulttá válása előtt változtak meg (ld. *Richardson v. the United Kingdom*, no. 26252/08, § 17.). Ha valamely nyugdíj felfüggesztésére vagy csökkentésére nem a kérelmező saját körülményeiben bekövetkezett változások, hanem a jogszabály vagy a jogszabály végrehajtásának megváltozása miatt került sor, akkor az az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkében biztosított jogokba való beavatkozást eredményezhet (*Nagy Béláné kontra Magyarország* [GC], 53080/13, § 86).

A Bíróság a fentiek alapján összefoglalóan a következő definíciót adta a jogos várományra: a panaszosnak egy olyan

- a) értékkel bíró jogának kell lennie,
- b) mely megfelelően megalapozott,
- c) érdemi anyagi érdekek minősül a nemzeti jogban.

N.K.M. kontra Magyarország (no. 66529/11, 14 May 2013) ügyben a Bíróság a végkielégítés vonatkozásában - annak rendkívüli külön adója miatt - állapította meg a tulajdonhoz való jog sérelmét. A Bíróság döntésében rögzítette, hogy a végkielégítés - amennyiben annak törvényi feltételei teljesülnek - jogos várományként a tulajdonhoz való jog védelmét élvezzi. A Bíróság elfogadta azt is, hogy a végkielégítés közszolgálatot ellátó egyén esetén olyan hosszútávú váromány, amely a hatóság (állami foglalkoztató) oldalán egyben kötelezettséget teremt. Értelmezte a Bíróság azt is, hogy a végkielégítés anyagi jelentőségén túl szociális aspektussal is bír, a munkaerőpiacra való visszatérést hivatott elősegíteni, valamint a nyugdíjhoz hasonlóan egyértelműen védendő vagyoni érdeket jelent.

A Bíróság döntésében azt is megállapította, hogy a tulajdonhoz való jog sérelmét megalapozza, amennyiben az egyén számára nem biztosított kellő idő a végkielégítéssel kapcsolatos szabályok jelentős megváltozására történő felkészülésre, így különösen az egyén számára lehetővé kell tenni, hogy a szabályozás megváltoztatásához tudja igazítani magatartását, annak következményeire felkészüljön. A végkielégítés elvonása kapcsán a Bíróság megállapította azt is, hogy az az egyén számára aránytalan és súlyos teher, mely a munkaerő piaca való visszatérésében is korlátozza az egyént. A Bíróság utal továbbá a

tagállamokat az adózás körében megillető széles mérlegelési jogkörre, azonban ennek ellenére is megállapította a végkielégítés külön adója vonatkozásában a tulajdonhoz való jog sérelmét.

A magyar Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában kimondta: „egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q. cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.”

Azóta ez a sztenderd számos alkotmánybíróági döntésben megjelent, és következetesen érvényesül a gyakorlatban. Vagyis a magyar Alkotmánybíróságnak a saját önértelmezése szerint követnie kell az EJEB joggyakorlatát és az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet kell garantálnia akkor, amikor valamely jogszabály alkotmányellenességét megítéli. Ebből az következik, hogy a magyar jogrendszer részét képező normák akkor tekinthetők alkotmányosnak az egyezményes cikkeknek megfeleltethető alaptörvényi rendelkezések szempontjából, ha összhangban állnak a Bíróság által kidolgozott és következetesen alkalmazott elveknek.

Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XIII. cikke ugyanúgy szabályozza a tulajdonhoz való jog lényegi tartalmát, mint az EJEB 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke, tulajdonhoz való jog bármilyen korlátozása akkor alkotmányos, ha összhangban áll a strasbourgi gyakorlattal.

Az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikke garantálja a tulajdonhoz való jogot, amelynek autonóm egyezményes jelentése van, legtágabb értelemben a vagyoni értékű jogosultsággal kapcsolatos megalapozott várakozást (legitimate expectation) jelenti. Így tulajdonnak tekintette az EJEB az ingó és ingatlan tulajdonon kívül a vagyoni értékű jogosultságokat, a nyugellátáshoz való jogot (Moskal v. Poland), a választottbíróóság által megítélt követelést (Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece), egy gazdasági tevékenység folytatásához fűződő gazdaság érdeket (Tre Traktörer Aktiebolag v. Sweden), azt a legitím elvárást, hogy a vagyoni természetű jogi igényeket a törvények alapján ítélik meg (Pressos Compania Naviera SA v. Belgium), de még egy vállalkozás ügyfélkörét is (Van Marle v. the Netherlands).

A Moskal v. Poland ügyben (application no. 10373/05) hozott ítéletében a Bíróság korábbi döntéseire hivatkozva kifejezésre juttatta, hogy az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikke nem keletkeztet jogot a tulajdonszerzéshez, abban az esetben azonban, ha a szerződő állam hatályos szabályozása jogot biztosít valamilyen juttatásra, az az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének hatálya alá tartozik és tulajdoni igényt keletkeztet (38. §).

A Bíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis: „az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkében támasztott első és legfontosabb feltétel az, hogy a zavartalan tulajdonlásba való bármilyen hatósági beavatkozásnak törvényesnek kell lennie: az (1) bekezdés második mondata a tulajdontól való megfosztást csak »törvényből meghatározott feltételek szerint« engedi, a (2) bekezdés pedig arra hatalmazza fel az államokat, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát »törvények« alkalmazásával szabályozhassák. Ezen túlmenően a jogállamiság olyan alapelve a demokratikus társadalmaknak, amely az Egyezmény valamennyi cikkében inherens módon benne foglaltatik [...], és azt a kötelezettséget rója az Államra, vagy

bármely közhatalmi szervre, hogy bármely vele szemben hozott bírói döntést vagy utasítást tiszteletben tartson [...]. Ebből következően az a kérdés, hogy egy adott intézkedés méltányos egyensúlyt teremt-e a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között [...] csak akkor releváns, ha megállapítást nyer, hogy az állami beavatkozás megfelelt a törvényesség követelményének és nem volt önkényes.” (Iatridis v. Greece, application no. 31107/96, 58. §)

Azzal összefüggésben, hogy az állami beavatkozás törvényes volt-e, a Bíróság töretlen gyakorlata szerint arra kell figyelemmel lenni, hogy a jogszerűség követelményének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a kérdéses norma formailag megfelelő (azaz az arra hatáskörrel rendelkező jogalkotó hozza formálisan szabályszerű eljárás keretében), hanem az is szükséges, hogy a Bíróság gyakorlatában a „törvénnyel” szemben támasztott minimális követelményeknek megfeleljen. A *Beyeler v. Italy* ügyben (application no. 33202/96, 109. §) a Bíróság e tekintetben kimondta:

„A törvényesség elve azt is megköveteli, hogy a belső jog alkalmazandó rendelkezései kellőképpen megismerhetők [accessible], pontosak [precise] és előre láthatók [foreseeable] legyenek”.

Az előreláthatóság az Egyezmény valamennyi cikkét inherens módon átható jogállamiság [rule of law] lényegi tartalmát jelentő jogbiztonság követelményéből fakad, és azt jelenti, hogy az állampolgárok bízhatnak [legitimate expectation] jogszerűen szerzett és gyakorolt jogaik tiszteletben tartásában, így abban is, hogy az Egyezményben részes állam nem alkot olyan jogszabályokat, amelyek rendelkezéseit a hatályba lépésüket megelőzően létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. A jogbiztonság elvével ellentétes visszaható hatályú szabályozás ugyanis olyan jogkövetkezményekkel jár a hatálya alá tartozó személyekre, amelyek a jogosultság megszerzésének időtartama és a megszerzett jogosultság folyamatos gyakorlása során nem voltak előreláthatók.

Ha a szabályozás által megvalósított tulajdonjogi beavatkozás – a fenti értelemben véve – törvényes, a továbbiakban azt kell vizsgálni, hogy legitim célra irányul-e és olyan eszközökkel történik-e, amelyek e megvalósítani kívánt céllal arányosak (*Brunckrona v. Finland*, application no. 41673/98, 66. §). Az egyezményes jogosultságból ugyanis az következik, hogy a közérdek nem szolgálható olyan módon, amely aránytalanul vagy szélsőségesen terheli a jogosultság alanyát (Lásd pl.: *Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, applications no. 7151/75; 7152/75, 73. §). Ezt fejezi ki az a Bíróság gyakorlatában kidolgozott elv, amely szerint a tulajdonelvonás csak akkor van összhangban az egyezménnyel, ha méltányos egyensúlyt teremt a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között (lásd pl. a fent idézett *Iatridis*-ügyet, 58. §).

Ezzel összefüggésben a *Moskal v. Poland* ügyben a Bíróság rögzítette (61. §): annak vizsgálata során, hogy a tulajdonvédelemhez való jog korlátozásnak volt-e legitim célja, a kormányok nagyfokú szabadságot élveznek annak megítélésében, hogy mit kíván meg a közérdek. Az is a nemzeti kormányok értékelésétől függ, hogy a közérdek érvényre juttatásához a tulajdonhoz való jog korlátozása szükséges-e. Ugyanakkor e tekintetben a kormányok értékelése nem teljesen szabad: a határ ott húzódik, ahol a közérdek érdekében történő fellépésnek nyilvánvalóan nincs ésszerű alapja [„manifestly without reasonable foundation”].

A Bíróság gyakorlatában a méltányos egyensúly megteremtésének (azaz az arányosság kérdésének) létezik eljárásjogi és tartalmi aspektusa. A Bíróság tartalmi szempontból azt vizsgálja, hogy a közösség érdekének előmozdítása nem ró-e eltúlzott terhet a tulajdonosra, ugyanakkor a kérdés eldöntésében jelentősége van annak is, hogy megfelelő-e az állami szervek eljárása a tulajdonkorlátozás során. A fent idézett *Beyeler*-ügyben például a

sérelmezett olasz szabályozás bizonytalansága nem érte el azt a fokot, hogy az alapján a „törvényesség” követelményének sérelmét megállapítsa a Bíróság, de a jogszabály hiányosságai számításba jöttek a „méltányos egyensúly” sérelmének megállapításakor: „A jogszabály bizonytalansága és a hatóságoknak biztosított rendkívül széles mérlegelési jog olyan szempontot jelent, amelyet figyelembe kell venni annak meghatározásakor, hogy a sérelmezett intézkedés biztosította-e a méltányos egyensúlyt”.

A fentiek alkalmazása a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjára és 253. § (1) bekezdésére, mint a végkielégítés elvonására

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal egyik jogelődjének, a Vám- és Pénzügyőrségnek 2000.09.01-jén lettem hivatásos szolgálati jogviszonyban álló tagja. Szolgálati jogviszonyom a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi CLIII. törvény (továbbiakban: régi Hszt.) rendelkezései szerint létesült. A hivatásos szolgálati jogviszony jellemzője - egyebek mellett -, hogy a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó kötelmeit önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életének és testi épségének kockáztatásával, egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti. Szolgálati viszonyom a hivatásos állományba való felvétellel és annak elfogadásával létesült, kinevezésemkor nyilatkoztam arról, hogy kinevezésemet - alkotmányos jogaimnak a régi Hszt. szerinti korlátozását is beleértve - elfogadom.

A régi Hszt. a végkielégítés mértékéről a következők szerint rendelkezett felmentés esetén:

63. § (2):

A végkielégítés összege, ha a hivatásos állomány felmentett tagja szolgálati viszonyban töltött ideje legalább

- a) három év: egy havi,
- b) öt év: két havi,
- c) nyolc év: három havi,
- d) tíz év: négy havi,
- e) tizenhárom év: öt havi,
- f) tizenhat év: hat havi,
- g) húsz év: nyolc havi

távolléti díjnak megfelelő összeg.

A Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lépett hatályba a Vám- és Pénzügyőrségről szóló 2004. évi XIX. törvény, mely a Vám- és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagjainak jogállásáról az alábbiak szerint rendelkezett:

5. § (2):

A Vám- és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagjai szolgálati jogviszonyban állnak, a szolgálati jogviszony tartalmát külön törvény szabályozza.

Ez a külön törvény továbbra is a régi Hszt. volt.

2011. január 1-jén hatályba lépett a NAV tv., egyúttal a Vám- és Pénzügyőrség és az Adó- és pénzügyi Ellenőrzési Hivatal összeolvadt. A NAV tv. 15. §-a rögzítette, hogy a NAV személyi állománya kormánytisztviselőkből, szolgálati viszonyban álló, hivatásos állományú tagokból (pénzügyőrökből), kormányzati ügykezelőkből és munkavállalókból állt. A NAV személyi állományába tartozó pénzügyőrökre továbbra is a régi Hszt. rendelkezéseit kellett alkalmazni, a NAV tv.-ben foglalt eltérésekkel.

A régi Hszt. 341/D. §-a alapján a hivatásos állomány tagjának szolgálati idejét 2011. december 31-ével az akkor hatályos szabályok szerint meg kellett állapítani és rögzíteni kellett. A szolgálati idő rögzítését 2012. április 30-áig kellett elvégezni, és erről a hivatásos állomány tagját írásban tájékoztatni kellett. Az így rögzített szolgálati időt a nyugdíj előtti rendelkezési állomány, a felmentési idő, a végkielégítés, a könnyített szolgálat, a pótszabadság mértéke és a jubileumi jutalom szempontjából kellett szolgálati viszonyban töltött időnek elismerni. Ezen rendelkezés alapján részemre - figyelemmel arra, hogy abba beleszámították sorkatonai szolgálatom idejét - a szolgálati időm kezdő időpontjaként 2000. február 13. napja került rögzítésre.

2015. július 1-jén hatályba lépett a Hszt., mely a végkielégítés mértékéről a következők szerint rendelkezik felmentés esetén:

90. § (2):

A végkielégítés összege, ha a hivatásos állomány felmentett tagja szolgálati viszonyban töltött ideje legalább

- a) három év: egyhavi,
- b) öt év: kéthavi,
- c) nyolc év: háromhavi,
- d) tíz év: négyhavi,
- e) tizenhárom év: öthavi,
- f) tizenhat év: hathavi,
- g) húsz év: nyolchavi,
- h) huszonöt év: kilenckhavi,
- i) harminc év: tízhavi

távolléti díjnak megfelelő összeg.

2016. július 1-től a pénzügyőrökre vonatkozó végkielégítés összege a NAV tv.-ben került meghatározásra az alábbiak szerint:

31/B. §

(1) A végkielégítés összege, ha a kormánytisztviselő, illetve a pénzügyőr kormányzati szolgálati jogviszonyban, illetve hivatásos szolgálati jogviszonyban töltött ideje legalább

- a) három év: egyhavi,
- b) öt év: kéthavi,
- c) nyolc év: háromhavi,
- d) tíz év: négyhavi,
- e) tizenhárom év: öthavi,
- f) tizenhat év: hathavi,
- g) húsz év: nyolchavi,
- h) huszonöt év: kilenckhavi,
- i) harminc év: tízhavi

illetményének megfelelő összeg.

(3) E § alkalmazásában a pénzügyőrök tekintetében a Hszt. szerinti hivatásos szolgálati időt kell figyelembe venni.

(4) A végkielégítésre egyebekben a Kttv., illetve a Hszt. végkielégítésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

Fentiekben kifejtettek alapján, amennyiben hivatásos szolgálati jogviszonyom 2020. december 31-vel felmentéssel került volna megszüntetésre, úgy jogosult lettem volna több, mint húsz év hivatásos szolgálati jogviszonyban eltöltött idő után nyolchavi illetménynek megfelelő összegű végkielégítésre.

2020. december 31-ig a NAV személyi állományába tartozó, hivatásos szolgálati jogviszonyban álló, hivatásos állományú tagok felmentésére a Hszt. rendelkezését kellett alkalmazni. A Hszt. 86. §-a tartalmazza a felmentés eseteit. Az (1) bekezdés b) pontja alapján a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya - az (5) bekezdésben foglalt korlátozás figyelembevételével - felmentéssel megszüntethető, ha átszervezés következtében szolgálati beosztása megszűnt, és a számára felajánlott, a végzettségének és képzettségének megfelelő más szolgálati beosztást nem fogadta el.

A további, korlátozó rendelkezések szerint átszervezés esetén a rendvédelmi szerv köteles a hivatásos állomány tagja állapotának, képzettségének, végzettségének megfelelő másik szolgálati beosztást, ennek hiányában másik, az állapotának, képzettségének, végzettségének megfelelő nem hivatásos munkakört felajánlani. A hivatásos állomány tagját akkor lehet felmenteni, ha a hivatásos állomány átszervezés miatt megszűnt szolgálati beosztást betöltő tagja a számára felajánlott, a végzettségének és képzettségének megfelelő más szolgálati beosztást méltányolható okból nem fogadta el. A szolgálati viszonyról történő lemondásnak kell tekinteni, ha a hivatásos állomány tagja a felajánlott szolgálati beosztást vagy a nem hivatásos munkakört nem méltányolható okból nem fogadja el.

Ugyanakkor a NAV tv. 2020. december 31-én hatályos 17. §-a alapján átszervezés esetén még utóbbi korlátozó rendelkezéseket sem kellett alkalmazni, így amennyiben átszervezés esetén a pénzügyőr a részre felajánlott más szolgálati beosztást nem fogadta el, úgy szolgálati viszonyát felmentéssel meg kellett szüntetni.

Az átszervezés fogalmát a Hszt. 2. § 5. pontja határozza meg, mely szerint átszervezés a rendvédelmi szervnél végrehajtott minden olyan, az állománytáblázat módosításával járó szervezési intézkedés, amelynek következtében a hivatásos állomány tagja által betöltött szolgálati beosztás megszűnik, vagy lényeges tartalma – így különösen a szolgálati beosztás besorolása vagy az ahhoz rendelt képesítési, képzettségi, végzettségi követelmények -, vagy a szolgálatteljesítési hely megváltozik; nem minősül átszervezésnek, ha a rendvédelmi szerv egészét vagy érintett szervezeti egységét más rendvédelmi szervvel összevonják vagy annak alárendelik, és ennek következtében a hivatásos állomány tagja más rendvédelmi szerv állományába kerül, feltéve, hogy a szolgálati beosztás lényeges tartalma nem változik.

Az átszervezést nem a munkáltató, hanem a foglalkoztatott oldaláról kell vizsgálni, vagyis az átszervezés feltétele a beosztás megszűnése, vagy a beosztás lényeges tartalmának a változása, amelyhez képest nem lényeges a munkáltató szervezeti felépítésében való módosulás. Az tehát, hogy 2020. december 31-ig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezeti felépítésében semmilyen módosulás nem történt, az átszervezés tekintetében irreleváns.

A NAV-nál 2021. január 1-jei hatállyal beálló szervezési intézkedések minden tekintetben megfeleltek a Hszt. szerinti átszervezés fogalmának:

- Az intézkedés az állománytáblázat módosításával járt, hiszen a NAV Szj. tv. 250. § (1) bekezdése kimondja, hogy a NAV vezetője legkésőbb 2021. január 5-ig megállapítja az egyes NAV szervek 2021. január 1-jétől hatályos állománytáblázatát.
- A hivatásos állomány tagja által betöltött szolgálati beosztás megszűnt, mivel 2021. január 1-vel – figyelemmel a NAV Szj. tv. személyi hatályára - egyetlen munkakör (szolgálati beosztás) sem tölthető be hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személy által.
- Vonatkozásomban az is kiemелendő, hogy az általam betöltött főnyomozó munkakör csak hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személy által volt betölthető, így ez a jellemző a munkakör lényeges tartalma volt. A hivatásos szolgálati jogviszony alanyai az állam és a természetes személy. Ugyanakkor a NAV Szj. tv. szerinti adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony a Kormány, mint munkáltató és a foglalkoztatott között jön létre. A részemre meghatározott új munkakör megnevezése (nyomozó I.)

sem egyezett meg a korábbi (főnyomozó) munkakör megnevezéssel. Így akár ha az ellátandó feladatokban nem is állt volna be változás, a munkakör lényeges tartalma mindenképpen módosult volna.

A NAV Szj. tv. az új jogviszonyba belekényszeríti a foglalkoztatottakat azáltal, hogy lehetőséget sem teremt arra, hogy a foglalkoztatott az új jogviszony hatálya alá kerülését elkerülje. Számomra az új jogviszony kapcsán nem volt lehetőségem arra, hogy elkerüljem az új kinevezésem hatályba lépését. Hiába tettem meg mindent, ami arra irányult, hogy elutasítsam az új jogviszony alá kerülést. Munkáltatóm felé a törvény hatályba lépését megelőzően, a kihirdetését követő első munkanapomon írásban jeleztem, hogy elutasítom a jogviszonyom átalakulását, illetve, hogy a jogviszonyáltásba nem egyeztem bele. A munkáltató fegyelmi eljárás kilátásba helyezése ellenére is vállaltam azt a törvény hatályba lépését követően, hogy a munkahelyemről, a munkavégzéstől távol maradok, mivel még a látszatát is el kívántam kerülni annak, hogy akár ráutaló magatartással is, de beleegyezem jogviszonyom megváltoztatásába.

A NAV Szj.tv. hatálya alá kerülést semmilyen módon nem kerülhettem el, a törvény belekényszerített abba, hogy tűrjem a fegyelmi eljárás bevezetését, a hivatalvesztés fegyelmi büntetés kiszabását, és jogviszonyom ilyen módon történő megszüntetését. Ezzel együtt azonban a törvény megfosztott az engem egyébként átszervezés esetén, felmentés jogcímén jogszerűen megillető végkielégítéstől pusztán azzal, hogy jogsértő módon kimondja: jogviszonyom, ha akarom, ha nem, átalakul egy másik jogviszonnyá és ez az átalakulás egyébként nem minősül átszervezésnek.

Hosszú ideje fennálló hivatásos szolgálati jogviszony esetén az így megvont végkielégítés összege jelentős, esetemben 4.746.400,- Ft. Az új jogállás elkerülésére egyedül azok számára volt lehetőség, akik a NAV Szj. tv. alapján kérhették felmentésüket, így például azon pénzügyőr státuszú foglalkoztatottak, akik részére tisztviselői munkakör került megállapításra - az ebből fakadó diszkriminációra alkotmányjogi panaszom későbbi részében térek ki részletesen.

A végkielégítés kettős funkcióval bír. Egyrészt segíteni hivatott a munkáját elvesztő egyént abban, hogy újra munkát tudjon vállalni. Másrésztől nem hagyható figyelmen kívül a végkielégítés azon jellege sem, hogy a hosszú időn át fennálló (esetemben 20 évnél több), folyamatos foglalkoztatási jogviszony, a munkáltató felé bizonyított lojalitás és elhivatottság ellentételezéseként is funkcionál.

Jelen esetben azzal, hogy a jogállásom számomra előre nem látható módon, rövid időn belül hátrányos módon változott meg, nem volt lehetőségem erre felkészülni, A végkielégítés éppen ezt lett volna hivatott szolgálni, ettől azonban a NAV Szj. tv. rendelkezései megfosztottak, mivel - ahogyan azt később a szabályozás diszkriminatív volta körében előadom - a jogalkotó nem tette lehetővé számomra a velem összehasonlítható helyzetben lévő más személyekhez hasonló módon azt, hogy az új jogállási törvényre tekintettel annak hatálya alá kerülésemet elkerülhessem oly módon, hogy felmentésemet kérjem, mely egyben azt is jelentette volna, hogy végkielégítésemre való jogosultságomat nem veszítem el.

Szükségképpen választanom kellett tehát, hogy a végkielégítésem, mint jelentős összegű jogos várományom (melynek időbeli feltétele esetemben már maradéktalanul teljesült) elvesztése vagy az új jogállásom hátrányos megváltozása jelent számomra jelentősebb sérelmet.

A végkielégítésre való jogosultság alapja a jogviszonyban töltött idő hossza, mely egyben „sávosan” meghatározza a végkielégítés összegét is. A végkielégítésre való jogosultság tehát

annak legkisebb törvényi mértékéhez szükséges szolgálati idő elteltével teljesül - ezt meghaladóan a további szolgálatban töltött évek a végkielégítés mértékét növelik.

Az Alkotmánybírósági gyakorlat szerint a tulajdonhoz való jog védelme szélesebb, mint a dologi jogok köre, kiterjed a vagyoni értékkel bíró jogosultságokra és a még meg nem szerzett javakra egyaránt. Az Alkotmány bíróság a tulajdonhoz való jog védelmi körébe vonta a közjogi várományok körét is, valamint egyes társadalombiztosítási várományokat is, amennyiben azok feltételei közül egyesek már teljesültek, míg más feltételek teljesülése folyamatban van, így függő helyzetet teremt. Az Alkotmánybíróság legutóbb 3052/2018. (II. 13.) AB végzésében emelte ki, hogy a jogos várománytól az egyén nem fosztható meg önkényesen.

Az Alkotmánybírósági gyakorlat szerint tehát a jogos váromány a tulajdonhoz való jog védelmét élvezzi, amennyiben a jogosult a jogosultság feltételeit teljesítette, csak az időmúlás hiányzik a jogszerzéshez. A végkielégítés kapcsán hivatkozom arra, hogy az időmúlás kettős szereppel bír, egyrészt a végkielégítésre való jogosultságnak (és a végkielégítés mértékének) az alapja; másrészt a végkielégítésre való jogosultság megnyílása, a foglalkoztatási jogviszony megszűnése egyaránt az időmúlás körébe vonható. Esetemben a jogosultság anyagi feltétele (20 évnél több szolgálati időm) már teljesült, a foglalkoztatási jogviszonyom megszűnésének konkrét időpontja volt csak a jövőben bekövetkező függő helyzet alapja.

A NAV kötelékében foglalkoztatotti jogviszonyom szakadatlanul fennállt, a végkielégítés 8 havi illetményösszeget megalapozó szolgálati időt is teljesítettem. Joggal számíthattam arra, hogy amikor jogviszonyom véget ér, végkielégítésre leszek jogosult, hiszen annak jogszabályi feltételeit már teljesítettem. A végkielégítés ezen túlmenően minden kétséget kizáróan jogos várománynak minősül esetemben, hiszen pénzben kifejezett vagyoni juttatás, a törvényi feltételek közül jellegadó szolgálati idő követelménye számomra már teljesült, így kizárólag a végkielégítésre való konkrét jogosultság időpontja - jogviszonyom megszűnése - volt olyan függőben lévő feltétel, amely még nem teljesült, a jövőben viszont annak bekövetkezése valamilyen módon várható volt (ám az alaptörvény-ellenes NAV Szj. tv. megfosztott ettől).

A végkielégítés egy további szempontból is a jogos várományra kiterjedő alkotmányos tulajdonvédelmet élvezzi. A végkielégítés összege beszámít a nyugdíj alapjába, így azzal, hogy végkielégítésemről a NAV Szj. tv. rendelkezései megfosztanak, nyugdíjam is kimutathatóan alacsonyabb összegű lesz.

A jogállásom jelentős mértékű, számomra hátrányos megváltoztatására nem készülhettem fel. A közszolgálati jogviszony sajátosságából, zárt rendszeréből fakad, hogy a foglalkoztatottat többletkötelezettségek terhelik, melyeket a jogalkotó azonban többlet jogokkal köteles ellensúlyozni. A legmarkánsabb ilyen ellensúly a kötött előmenetel és a foglalkoztatási jogviszony stabilitása, amelyet a NAV Szj. tv. megsértett. A közszolgálati jogviszony stabilitásának alkotmányos követelménye a közszolgálatban állók végkielégítésre való jogosultságát, mint jogos várományt támasztja alá.

Nem számolhattam azzal, és nem is kellett azzal számolnom, hogy jogviszonyom hirtelen, számomra kedvezőtlenül úgy változik meg, hogy a jogalkotó elvonja azon lehetőségemet, hogy az új jogállás hatálya alá kerülést elkerüljem, mivel számomra - más csoportokkal ellentétben - nem tette lehetővé az új jogállás elfogadása helyett jogviszonyom felmentéssel történő megszüntetésének kezdeményezését. Ezzel a jogalkotói szükségszerűen elvonta a végkielégítésre való jogosultságomat is, amelynek törvényi feltételei egyébiránt teljesültek már (megkívánt szolgálati idő).

Hivatkozom arra is, hogy a végkielégítés azon feltételének is teljesülnie kellett volna esetemben, miszerint a felmentéssel történő jogviszony megszűnés esetén jár végkielégítés, mivel a jogalkotó más személyek számára a felmentés kezdeményezését lehetővé tette. Megállapítható tehát, hogy a jogalkotó önkényes módon fosztott meg végkielégítésemről, amelyre való jogosultságom feltételei már teljesültek, megalapozottan - jogszabályi rendelkezések - alapján számíthattam arra, hogy jogviszonyom megszűnésekor végkielégítésem összegét megkapom.

Hivatkozom továbbá arra, hogy a végkielégítésre való jogosultságom nem saját körülményeimben beállott változás miatt változott meg, az kizárólag jogszabályváltozás, a NAV Szj. tv. hatályba lépése miatt következett be. Lényegét tekintve azonos kérdésben foglalt állást az Emberi Jogok Európai Bírósága a Nagy Béláné-ügyben, ahol a jogos várományra való jogosultság, mint a tulajdonhoz, való jog sérelmét állapította meg a Bíróság, tekintettel arra, hogy a jogosultság feltételei azok teljesülését követően változtak meg.

Esetemben alkalmazható az EJEB-nek a Nagy Béláné-ügyben kifejtett indokolása is, végkielégítésem eleget tesz az EJEB által felállított kritériumoknak, egyértelmű vagyoni értékkel bíró jog, mely megalapozott (időbeli feltétele már teljesült esetemben) és konkrét anyagi érdek. Azonos következtetésre jutott az EJEB az N.K.M. kontra Magyarország ügyben, ahol a végkielégítés kapcsán a Bíróság leszögezte, hogy az jogos várománynak minősül és így a tulajdonhoz való jog védelmét élvezi. Az EJEB az N.K.M.-ügyben ráadásul közszolgálatot teljesítő panaszos ügyében helyezkedett ezen álláspontra, elismerve a közszolgálat stabilitását, mint a végkielégítés jogos várományt megalapozó jellegadó körülményét.

Az N.K.M. kontra Magyarország ügyben az EJEB az Alkotmánybírósággal azonos álláspontot fejtett ki a végkielégítés kettős jellege, erős szociális megalapozása terén is. A Bíróság kiemelte, hogy a végkielégítés elvonására a panaszos nem készülhetett fel, így az számára aránytalan sérelmet okozott.

A NAV Szj. tv. mint új jogállási törvény elfogadása és hatályba lépése között eltelt rövid idő, valamint az a tény, hogy az új jogállás alá kerülést - mely a törvény hatályba lépésével azonnal bekövetkezett - nem kerülhettem el, esetemben is megalapozza a felkészülés lehetőségének hiányát.

Tulajdonhoz való jogom sérelmét okozza tehát a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdésének b) pontja, valamint 253. § (1) bekezdése akként, hogy előbbi rendelkezésből eredően jogviszonyom a törvény erejénél fogva változott meg, a hatálya alá kerülés elkerülése érdekében számomra semmilyen érdemi jogi lehetőséget nem biztosított a jogalkotó, így különösen belekényszerített abba a helyzetbe, hogy amennyiben létrejött új jogviszonyomat elutasítom, úgy végkielégítésemről utóbbi rendelkezésből eredően eselek.

A NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdésének b) pontja és 253. § (1) bekezdése együttesen hozza létre azon alaptörvény-ellenes helyzetet, melyben a pénzügyőr státuszú, pénzügyőr munkakörben alkalmazott foglalkoztatott - szemben más, szintén a NAV Szj. tv. hatálya alatt álló foglalkoztatottakkal - szükségképpen az új jogállás hatálya kerül, azt kizárólag utólag számolhatja fel, ebben az esetben pedig elveszíti végkielégítésre való jogosultságát.

Emellett a jogalkotó nem csak végkielégítésre való jogosultságomat vette el, hanem megfosztott a felmentési időmtől, és teljes egészében elvonta a felmentési időre járó távolléti díjamat is. A Hszt. alapján ugyanis a jogviszony végkielégítést is megalapozó megszűnése esetén felmentési idő és a felmentési időre (amelynek legalább a felére a hivatásos állomány tagját a szolgálati kötelezettség alól mentesíteni kell) távolléti díj jár. A Hszt. 87. §-a

értelmében a felmentési idő legalább két hónap, de a nyolc hónapot nem haladhatja meg. A hatvannapos felmentési idő a szolgálati viszonyban töltött

- a) öt év után egy hónappal;
- b) tíz év után két hónappal;
- c) tizenöt év után három hónappal;
- d) húsz év után négy hónappal;
- e) huszonöt év után öt hónappal;
- f) harminc év után hat hónappal

meghosszabbodik. E tekintetben a hivatásos szolgálati időt kell figyelembe venni.

A jogalkotó a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdésének b) pontja és 253. § (1) bekezdése együttes alkalmazásával elvette tőlem összesen hat hónap felmentési időre járó távolléti díj jelentős összegét is (3.559.800,- Ft), melyhez, mint várományhoz szintén alapos anyagi érdekem fűződött.

B.) A munkához és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog sérelme (Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés]

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata:

A munka az egyén létének, emberi autonómiájának anyagi forrása. Határozatlan időtartamú munkavégzésre irányuló jogviszonyok esetén a munkavállaló hosszú távon számít arra, hogy munkája gazdasági biztonságot biztosít maga és családja számára. Ugyanakkor a munkavégzésre irányuló jogviszonyok jellemzője, hogy aszimmetrikus jogviszonyok, amelyben a munkavállaló jogilag függő helyzetben van a munkáltatótól. E jogviszonyok törvényi szabályozásának a funkciója éppen azon garanciák megteremtése, amelyek biztosítják, hogy ez a függő helyzet a munkavállalói oldalon ne eredményezzen kiszolgáltatottságot. E garanciarendszer egyik eleme a jogviszony munkáltató által történő megszüntetésének azon törvényi szabályozása, amely védelmet nyújt a jogviszony indokolatlan, önkényes megszüntetése ellen.

Az Alkotmánybíróság ezen határozata szerint a zárt közszerződési rendszerek kiindulópontja, hogy többletkövetelményt - amit meg lehet és meg is kell követelni a közszerződési jogviszonyban állótól - csak többletjogosultságok fejében lehet támasztani. Ilyen többletjogosultságok a törvény által szabályozott előmeneteli rend, törvényben biztosított illetmény, a kiszámítható és biztonságos életpálya és a külön juttatások. [8/2011. (11.18.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozatában arra is rámutatott, hogy az önrendelkezési jog magába foglalja az egyén munkajogi státusának megváltoztatásával kapcsolatos rendelkezési jogát is, nevezetesen azt, hogy hozzájárulása nélkül abban jelentős változás ne következhesen be. Az Alkotmánybíróság azonban megjegyezte, hogy a köztisztviselői jogviszonyokban - tekintettel arra, hogy e jogviszonyok tartalmát törvény határozza meg - a köztisztviselőnek ez a rendelkezési joga törvény által korlátozott, a jogviszony keletkezése tekintetében arra korlátozódik, hogy a kinevezést - törvényben foglalt feltételek mellett - elfogadja-e vagy sem, ha a jogviszony tartalmát szabályozó törvényi rendelkezések módosítását nem tudja elfogadni, jogviszonyát lemondással szüntetheti meg. Ez a rendelkezési jog a köztisztviselői jogviszony kormánytisztviselői jogviszonnyá való átalakulása esetén is megilleti.

Rám, mint hivatásos szolgálati jogviszonyban állt foglalkoztatottra a NAV tv. 18/B. §-ában foglaltak voltak irányadók, melyek szerint fő szabály szerint a kinevezést, illetve a hivatásos

szolgálati jogviszonyt módosítani csak a munkáltató és az érintett közös megegyezésével lehetett. Ettől eltérően a törvény felsorolt olyan kivételeket, melyek esetén nem kellett az érintett beleegyezése a módosításhoz. Megjegyzendő, hogy azonos besorolású más munkakörbe helyezéskor sem kellett az érintett beleegyezése a módosításhoz, kivéve, ha a nem hivatásos munkakörbe helyezés a pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszonyának kormányzati szolgálati jogviszonnyá alakulásával járt volna. Továbbá átszervezés esetén sem kellett az érintett beleegyezése, ha a módosítás nem járt a jogviszony jellegének megváltozásával. Látható tehát, hogy a köztisztviselői jogviszonyhoz képest a hivatásos állományú NAV foglalkoztatott rendelkezési joga nem csupán arra korlátozódott, hogy elfogadja-e, avagy sem a jogviszony tartalmát szabályozó törvényi rendelkezések módosítását, hanem arra is, hogy beleegyeznek-e, avagy nem a jogviszony módosításába.

A munkavégzésre irányuló jogviszonyok jellemzője, hogy aszimmetrikus jogviszonyok, amelyben a munkavállaló jogilag függő helyzetben van a munkáltatótól. E jogviszonyok törvényi szabályozásának a funkciója éppen azon garanciák megteremtése, amelyek biztosítják, hogy ez a függő helyzet a munkavállalói oldalon ne eredményezzen kiszolgáltatottságot. [8/2011.(11. 18.) AB határozat]

Az állam objektív intézményvédelmi kötelezettségéből ered, hogy az állam köteles az egyénnek biztosítani az alapjoggyakorlás lehetőségét. Az Alkotmánybíróságnak az önrendelkezési jog vonatkozásában részletesen kifejtett gyakorlatában [64/1991. (XII. 17.) AB határozat] jelenik meg az objektív intézményvédelmi kötelezettség, mely szerint „az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére a szubjektív alapjogokkal kapcsolatban nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről. Ez a helyzet például akkor, ha egy szabadságjog nem látszik veszélyeztetettnek, az esetek összességében azonban az alapjog által garantált szabadság vagy életviszony intézménye került veszélybe.” Az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége valamennyi alapvető jog esetében fennáll, ahogyan arra az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata is rámutat. [48/1998. (XI. 23.) AB határozat]

A munkához való jog, valamint a zárt rendszerű közszolgálat esetén az abból fakadó stabilitás és kiszámíthatóság követelménye szoros kapcsolatban áll jelen esetben a jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság alkotmányos elveiből fakadó alkotmányos követelményekkel. Itt is előadom, hogy tisztában vagy ok azzal, hogy a T. Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a jelen bekezdésben említett követelmények alkotmányjogi panaszban nem hivatkozhatóak, ám álláspontom szerint a teljes kép és a szabályozás alaptörvény-ellenességének megítéléséhez ezek áttekintése is szükséges, egyben pedig kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy amennyiben ezen álláspontomat osztja, úgy fontolja meg a következőkben a jogbiztonság kapcsán előadott érvek hivatalbóli vizsgálatát.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam - s elsősorban a jogalkotó - kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, az egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Demokratikus jogállamban

ahhoz, hogy a személyek életviszonyaikat, működésüket, magatartásukat a jog által előírtakhoz tudják igazítani, az elvárt kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, szükség van a joganyag és a jogi eljárások stabilitására. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.

A közigazgatás zárt rendszerében és a közhivatallal járó fokozott kötelezettségek tükrében megállapítható, hogy a közhivatalt viselő személyek jogállását szabályozó jogszabályok stabilitásának kiemelt jelentősége van.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint: „a jogbiztonság - többek között - megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesezésbe ment, vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását, illetve a múltban keletkezett, tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozását.” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992,77,81.]

A jogszabályok hátrányos megváltoztatása így csak akkor ellentétes a szerzett jogok alkotmányos oltalmával, ha a módosítás a jog által már védett jogviszonyok lefolyásában idő elő a jogalanyokra nézve kedvezőtlen változtatást. A jog stabilitására, előreláthatóságára vonatkozó alkotmányos szempont nem jelenti a jogszabályok megváltoztathatatlanságát.” (731/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 801, 805-806.)

A fentiek alkalmazása a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjára és 253. § (1) bekezdésére:

A munkához való jognak a közszolgálatban való érvényesüléséből, a zárt közszolgálati rendszerből fakadó stabilitás alkotmányos követelményéből fakad, hogy a hivatásos állomány tagjának szolgálati viszonya, e jogviszony kerete törvény alapján garantált és kellő alkotmányos biztosítékokkal van megerősítve.

A NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontja – a 253. § (1) bekezdésével alkalmazva - ezzel szemben lehetővé tette a hivatásos szolgálati jogviszony oly módon történő megszüntetését, továbbá egy másik jogviszonnyá történő megváltoztatását, melyre korábban még soha nem volt példa. Elvonta a jogviszonyról történő rendelkezés jogát azon hivatásos szolgálati jogviszonyban lévő NAV foglalkoztatottak esetében, akiknek pénzügyőri munkakör került megállapításra. Ezen hivatásos szolgálati jogviszonyban lévő személyek - közöttük én sem - nem dönthettek arról, hogy:

- elutasítják-e a jogviszony megváltozását, avagy beleegyeznek abba;
- kívánják-e az új jogviszony keretei között munkavállalói maradni a NAV-nak;
- az új jogviszony keretei között vállalják-e azt önként, hogy kötelezettségeiknek életük, testi épségük kockáztatásával is eleget tesznek;
- elfogadják-e azt, hogy az új jogviszony másik alanyai a Magyar Állam helyett a korány lesz.

A NAV Szj. tv. ezen rendelkezései a jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság elvének sérelmén túl a munkához való jog közvetlen sérelmét is megvalósítják.

Az Alkotmány bíróság gyakorlata következetesen azon elvárást támasztja a közszolgálat jogi szabályozásával, a foglalkoztatottak státuszának szabályozásával szemben, hogy az abból fakadó többlet kötelezettségeket a jogalkotó köteles többletjogokkal ellensúlyozni, valamint a közszolgálat stabilitását és kiszámíthatóságát alkotmányos garanciákkal biztosítani.

Az állam objektív intézményvédelmi kötelezettségéből következik, hogy az egyén akkor kerül valódi döntési helyzetbe, akkor gyakorolhatja a munkához és a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő alapjogát, ha legalább döntési alternatívák állnak rendelkezésére.

A NAV Szj. tv. által bevezetett jogállás változás, amely jogszabály alapján megy végbe, nem biztosítja az egyén számára a döntés lehetőségét. Nem változtat ezen az sem, ha az egyén felmondással megszünteti jogviszonyát: az új jogállás hatálya alá kerülést nem kerülheti el semmilyen módon, legfeljebb azt lemondása útján a lehető legrövidebb időn belül felszámolja/megszünteti.

Az Alkotmánybíróság a jogállás megváltozása és az azzal összefüggő önrendelkezés körében kiemelte, hogy közszolgálat esetén ezen önrendelkezés korlátozott, „az egyén arról dönthet, hogy elfogadja a törvényben meghatározott feltételek mellett a kinevezést vagy sem.”

A NAV Szj. tv. hatályba lépése estén az új jogállás el nem fogadását a törvény egyes személyi csoportok számára tette lehetővé (pl. olyan pénzügyőr státuszban foglalkoztatottak, akik részére tisztviselői munkakör kerül megállapításra) azáltal, hogy kérhették jogviszonyuk felmentéssel történő megszüntetését. A jogviszony ilyen alapon történő megszűnése esetén a végkielégítés, felmentési idő, arra járó távolléti díj a korábbi szabályozás szerint megillette őket; ezen juttatások összegét a korábbi jogviszony szerint kellett megállapítani.

Számomra azonban, mint pénzügyőri státuszba és pénzügyőri munkakörbe kerülő foglalkoztatott a NAV Szj.tv. nem tette lehetővé a felmentés kezdeményezését. Ennek megfelelően a NAV Szj. tv. hatálya alá kerülést nem kerülhettem el, csupán annak hatályba lépését követően szűnhetett meg jogviszonyom, ebben az esetben azonban elestem a végkielégítem összegétől. A jogviszonyom megszüntetésére hivatalvesztés fegyelmi büntetés kiszabását követően került sor, melyet azért alkalmazott velem szemben a volt munkáltató, mert elutasítottam a jogviszonyváltást és nem kívántam munkát végezni az új jogviszonyban, mivel addigi munkaköröm megszűnt. Ezt volt munkáltatóm úgy értelmezte, hogy hivatali kötelezettségemet vétkeesen megszegtem.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában következetesen érvényesíti az alapvető jogok objektív intézményvédelmi kötelezettségét, mely az állam oldalán jelenik meg. A munkához való jog és a jogállás megváltozása kapcsán megjelenő önrendelkezési jog gyakorlása körében az állam objektív intézményvédelmi kötelezettségének akkor tesz eleget, ha az egyén számára valódi döntési lehetőséget biztosít, döntési alternatívákra ad lehetőséget.

A pénzügyőri munkakörű pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak számára - szemben más csoportokkal - nem biztosította a jogalkotó, hogy felmentésüket kérve szüntethessék meg jogviszonyukat, így arra kizárólag végkielégítésük egyidejű elvesztésével volt lehetőségük. Hivatkozom arra, hogy nem tekinthető szabad elhatározáson alapuló döntésnek, amennyiben az egyénnek a számára hátrányos jogviszony változás visszautasítása kizárólag jelentős összegű végkielégítés elvesztése árán biztosított.

Az állam ezen esetben nem tesz eleget objektív intézményvédelmi kötelezettségének, mivel csak látszólag teremt meg a foglalkoztatott számára, hogy a munkához való jog körében érvényesülő önrendelkezése alapján szabadon dönthessen. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság is rámutatott, még a közszolgálat esetén korlátozottan érvényesülő önrendelkezési jog is magában kell, hogy foglalja annak lehetőségét, hogy a törvényben meghatározott tartalmú új jogviszonyt elfogadása körében szabadon dönthessen az egyén. A hivatásos állomány tagja a jogviszony tartalmát minimálisan befolyásolhatja azzal, hogy fő szabály szerint a jogviszony tatalmának megváltozásához a beleegyezése szükséges. Ezen önrendelkezési lehetőségtől nem

fosztható meg a hivatásos állományú foglalkoztatott; legalább az új jogviszony el nem fogadását lehetővé kell tenni az ilyen közszolgálatot ellátó egyén számára.

Szintén az objektív intézményvédelmi kötelezettség körébe vonható, hogy a jogalkotó nem biztosított kellő felkészülési időt sem az új jogviszony hatályba léptetése során. A kellő felkészülési idő esetében kiemelt jelentőséggel bír, mivel a jogviszony tartalma markánsan, hátrányosan változott meg, az új jogállás hatálya alá kerülést nem volt lehetőségem elkerülni, a felmentés kezdeményezése lehetőségnek (egyúttal a végkielégítésnek) az elvonása pedig rendkívül súlyos jogkövetkezmény. A kellő felkészülési idő követelménye azon túl, hogy a munkához való jog objektív intézményvédelméből is levezethető, a jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság alkotmányos elveivel összefüggő visszásságot is okoz.

A NAV Szj. tv. ezen alkotmányos követelményeket nem biztosítja, a végkielégítés elvonása olyan súlyos alapjogi hátrány, amely valójában kiüresíti az egyén munkához való joga körében érvényesülő önrendelkezését, kizárja a szabad, önkéntes döntés lehetőségét.

C.) A diszkrimináció tilalma [Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései]

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata:

Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése tartalmazza a diszkrimináció tilalmát, mely szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint alkotmányellenes megkülönböztetésről van szó, ha a jogszabály egymással összehasonlítható, a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.

Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alkotmánybíróság egyenlőséggel kapcsolatos korábbi gyakorlata szerint az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz nem önkényes (7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [56], 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [52]).

A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az egyéb helyzet szerinti különbségtételek fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszzerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoportokhoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak.

A megkülönböztetés alkotmányosságának a vizsgálatokor alapvetően abból kell kiindulni, hogy a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden különbségtétel tilos, hanem azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a jognak mindenkit egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie (3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [47]). Az Alaptörvény XV. cikk (1)

bekezdésének sérelme miatti alaptörvény-ellenesség akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos - homogén - csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz különbséget, és a különbségtétel nem igazolható: az eltérő szabályozásnak nincs észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, vagyis önkényes (3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54], 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41], 14/2014. (V.13.) AB határozat, Indokolás [32], 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [78]-[80]).

Az Alkotmánybíróság értelmezésében a hátrányos megkülönböztetést nem csak az azonos csoportba tartozó személyek eltérő kezelése valósíthat meg, hanem az is, ha ténylegesen különböző helyzetben levőket kezelnek azonosan. A diszkrimináció tilalma tehát egyfelől azt követeli meg, hogy a különbözőeket különbözően, másfelől azt, hogy az azonosakat azonos módon kezelje a jog: "az egyenlő bánásmód követelményéből az fakad, hogy a hasonló eseteket hasonlóan, míg a különböző eseteket különbözőképpen kell kezelni" (3073/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [4]). Azt is megállapította már a testület, hogy "ha az állam a különböző helyzetek között - azzal, hogy az azokban rejlő lényeges különbözőségeket figyelmen kívül hagyja - egyenlőtlen elbánást eredményező módon azonosságot állapít meg, az személyek közötti tilos megkülönböztetést eredményez, és ezért alkotmányellenes" (12/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [82]; 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [244]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [49]).

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kapcsolódó gyakorlata:

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvénynek a hátrányos megkülönböztetés tilalmát kimondó XV. cikkével összefüggésben is rögzítette, hogy az abban rögzített alapjogi mérce megfeleltethető az Emberi Jogok Európai Egyezménye vonatkozó rendelkezésének: „Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében elismerhez hasonló diszkriminációtilalmi mércét fogalmaz meg az [...] Egyezmény [...] 14. Cikkében megfogalmazott rendelkezés is. Az Alkotmánybíróság felidézi állandó gyakorlatát, amely szerint a hazai alkotmányossági követelmények értelmezése során az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el az elismert nemzetközi jogvédelmi mechanizmusokban biztosított jogvédelmi szintet” (3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [30]).

A fentiekre tekintettel a diszkriminációtilalom vonatkozásában is hivatkozom a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos strasbourgi sztenderdekre.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikke kimondja, hogy az Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

A 14. cikket tehát önmagában nem, hanem az Egyezményben és a csatolt Jegyzőkönyvekben foglalt más jogok és szabadságok sérelmével összefüggésben lehet értelmezni. Az EJEB gyakorlata szerint amennyiben az Egyezményben vagy a csatolt Jegyzőkönyvekben foglalt valamely anyagi jogi rendelkezés sérelmére a 14. cikkel együttesen hivatkozik a kérelmező, és az anyagi jogi cikk önálló megsértése megállapítható, akkor a bíróság rendszerint csak abban az esetben vizsgálja a 14. cikk sérelmét is, ha a szóban forgó jog megsértésével összefüggésben a hátrányos bánásmód az ügy alapvető aspektusát képezi (Chassagnou and Others v. France [GC], Applications nos. 25088/94, 28331/95 and 28443/95, 89. §).

Az EJEB a 14. cikk alkalmazása során elsősorban azt vizsgálja, hogy az eltérő bánásmódra a kérelmező ügyével analóg, vagy a releváns szempontból hasonló helyzetben lévő személyek tekintetében került-e sor (Khamtokhu and Aksenchik v. Russia [GC], nos. 60367/08 and 961/11, 64. §). Az analóg vagy releváns szempontból hasonló helyzetű egyének közötti különbségtétel azonban önmagában még nem feltétlenül jelenti az Egyezmény megsértését. Az esetjogban kidolgozott sztenderdek szerint ugyanis, az egyenlő bánásmód sérelméről akkor lehet beszélni, ha a hasonló helyzetű egyének vagy csoportok között úgy kerül sor különbségtételre, hogy az nem igazolható objektív és ésszerű indokok mentén (has no objective and reasonable justification), tehát ha az nem legitim cél érdekében történik (legitimate aim), vagy ha nincs ésszerű arányosság az elérni kívánt cél és az alkalmazott eszközök között (reasonable relationship of proportionality between the means employed and the aim sought to be realised) (ld. pl. Chassagnou and Others v. France [GC], applications nos. 25088/94, 28331/95 and 28443/95, 91. §).

Összegezve tehát a diszkriminációtilalommal kapcsolatban alkalmazandó teszt alapján a következő kérdéseket kell megvizsgálni (ld. pl. Rasmussen v Denmark, application 8777/79):

- A megkülönböztetés valamely Egyezményben biztosított alapjogot érint-e;
- van-e eltérő bánásmód;
- az eltérő bánásmód összehasonlítható helyzetben lévő személyekkel szemben valósult-e meg;
- az eltérő bánásmódnak van-e objektív és ésszerű indoka, azaz legitim célt szolgál-e, és kimutatható-e ésszerű arányosság az elérni kívánt cél és a cél elérésére választott eszköz között.

Az EJEB a tulajdonjogi szabályozás vizsgálata során az Egyezmény hatálya alá eső helyzetként veszi figyelembe a tulajdonosi státuszt, illetve azokat a sajátosságokat, amelyek a tulajdonjogi védelemben mutatkozó különbségtételt eredményezik (Clift v. the United Kingdom, application no. 7205/07, 56. §). Így vizsgálta például az EJEB az Egyezmény 14. cikkének és az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének együttes sérelmét a civileknek és a katonáknak járó rokkantsági támogatások közötti különbségek (Popović and Others v. Serbia, applications nos. 26944/13, 14616/16, 14619/16 et al.), a kisbirtokosokra nézve a nagybirtokosokhoz képest kedvezőtlenebb vadászati szabályozás (Chassagnou and Others v. France [GC], applications nos. 25088/94 28331/95 28443/95), vagy a magánszektorban és a közszférában alkalmazott nyugdíjas munkavállalókra vonatkozó eltérő szabályozás (Fábián v. Hungary [GC], application no. 78117/13, 100. §) kapcsán.

A fentiek alkalmazása a NAV Szj. tv. 253. § (2) bekezdésére

A NAV Szj. tv. legsúlyosabb alkotmányossági problémája, hogy az új jogviszonyba belekényszeríti a foglalkoztatottakat azáltal, hogy lehetőséget sem teremt arra, hogy a foglalkoztatott az új jogviszony hatálya alá kerülését elkerülje. Ahogyan az esetemben konkrétan és egyértelműen látható, az új jogviszony kapcsán nem volt lehetőségem arra, hogy lemondás nélkül elkerüljem az új kinevezésem hatályba lépését. A törvény belekényszerített abba, hogy vállaljam jogviszonyomnak fegyelmi büntetés kiszabását követő megszüntetését, ezzel együtt azonban megfosztott az engem egyébként jogszerűen megillető végkielégítéstől, felmentési időtől és utóbbi után jár pénzösszegetől. Jogviszonyomnak hivatalvesztés jogcímén történő megszüntetését megelőzően a munkáltató 6 hónapig illetményt sem folyósított, mivel álláspontja szerint igazolatlanul voltam távol. A munkaviszony megszűnését követően 90 napig álláskeresői járadékban részesültem, majd annak folyósítása is megszüntetésre került, végül sikerült elhelyezkednem, bár először végzettséget nem igénylő munkakörben. Ebből látható, hogy a felmentési időtől történő megfosztásom is súlyosan hátrányosan érintett.

A kérelemre történő felmentés lehetőségét a törvény egyes jogalanyok számára lehetővé tette (NAV Szj. tv. 253. § (2) és (4) bekezdés) indokolatlanul tesz azonban különbséget jogalanyok között. A továbbiakban a NAV Szj. tv. 253. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezése alaptörvény-ellenességére vonatkozóan fejtem ki álláspontomat, mivel ezen jogszabályhelyen körülírt csoportba tartozókkal voltam összehasonlítható helyzetben.

A NAV Szj. tv. 253. § (2) bekezdése szerint: ha a pénzügyőri státuszú foglalkoztatott részére tisztviselői munkakör került megállapításra, a kinevezési okirat közlését követő öt munkanapon belül írásban benyújtott kérelmére részére a foglalkoztató NAV szervnél pénzügyőri munkakört kellett felajánlani. Ha nem volt felajánlható pénzügyőri munkakör, vagy azt az érintett méltányolható indokból nem fogadta el, úgy a felajánlható munkakörrel való munkáltatói tájékoztatást követő öt munkanapon belül írásban benyújtott kérelmére fel kellett menteni azzal, hogy a felmentési időt, továbbá a felmentési időre járó távolléti díj, valamint a végkielégítés összegét a korábbi rendszeres díjazás alapulvételével, a 2020. december 31-én hatályos szabályok szerint kellett megállapítani. A hivatásos szolgálati jogviszonyról való lemondásnak kellett tekinteni, ha az érintett a felajánlott munkakört nem méltányolható indokból nem fogadta el.

A NAV Szj. tv. hatályba lépésével megváltoztatott korábbi jogviszonyok esetén azonban ez a lehetőség nem biztosított minden foglalkoztatott részére. Így nem volt biztosított részemre sem, akinek, mint pénzügyőri státuszban és pénzügyőri munkakörben adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban foglalkoztatni kívánt, korábban hivatásos szolgálati jogviszonyban lévő személynek szintén nem biztosították ezt a lehetőséget. A NAV Szj. tv. hatályba lépését megelőzően jogviszonyomat tekintve semmi sem különböztetett meg azoktól a foglalkoztatottaktól és jogviszonyuktól, akiket a NAV Szj. tv. hatályba lépését követően pénzügyőri státuszban, tisztviselői munkakörben kívántak foglalkoztatni. Ezen utóbbi körbe tartozó személyek is, azaz minden, a későbbiekben adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban, pénzügyőr státuszban foglalkoztatott személy a NAV Szj. tv. hatályba lépését megelőzően hivatásos szolgálati jogviszonyban volt a NAV alkalmazottja. A NAV Szj. tv. egyformán és rendkívül jelentősen megváltoztatta mindannyiunk jogviszonyának tartalmát. A NAV Szj. tv. hatályba lépését követően azonban a felmentési kérelem csak azok számára volt biztosított, akiknek tisztviselői munkakör került megállapításra, illetve felajánlásra.

Ezen diszkrimináció következménye, hogy a NAV Szj. tv. hatályba lépésével megváltozó kinevezéssel érintett, addig ugyanazon jogviszony alá tartozó egyének közül egyesek számára nincsen lehetőség arra, hogy az új jogviszonyt elkerüljék, míg másoknak lehetőséget biztosít a törvény, hogy felmentésüket kezdeményezzék.

Az eltérő bánásmódnak észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka kellett volna, hogy legyen. Az nem lehetett ilyen indok, hogy a NAV létszáma kevesebb volt a végzett feladathoz képest és mindenki munkájára szükség volt, nem szeretett volna létszámot veszíteni ezért ezt a jogtechnikai megoldást alkalmazta a jogalkotó. Ha ilyen indok lett volna, az egyértelműen önkényes indoknak lenne tekinthető.

A jogalkotó köteles észszerű (objektív és tárgyilagos) indokát adni annak, hogy miért tesz különbséget ezen személyek között a tekintetben, hogy a kérelemre történő felmentés lehetőségét - és így a végkielégítésre való jogosultságot is - csak egyes személyi körök részére biztosítja. Nem tekinthető ilyen indoknak, hogy

- az új jogviszonyban a pénzügyőri státuszú és munkakörű foglalkoztatottat terhelő kötelezettségek érdemben nem súlyosbodnak, a foglalkoztatottat megillető jogosultságok, juttatások érdemben nem változnak;

- csak a nem pénzügyőri munkakörbe kerülő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak jogviszonyának tartalma változik jelentősen.

Előbbi indokolás azért nem objektív és tárgyilagos, mivel a kötelezettségek, jogosultságok és juttatások, valamint ezek változása vagy változatlan volta csak egyes aspektusai a jogviszonynak, illetve tartalmának. Nem az alapján kell megítélni két jogviszonyt, hogy azokban milyen hasonlóság mutatkozik a kötelezettségek és jogosultságok terén, hanem figyelembe kell venni számos más, a jogviszonyok tartalmában mutatkozó egyéb jellemzőt is. Így például, a teljesség igénye nélkül: kik a jogviszonyok alanyai; van-e lehetőség szubjektív teljesítményértékelés eredményeként bekövetkező illetménycsökkentésre; melyek a rendelkezési állományra vonatkozó szabályok; hogyan történik a felmentési idő szabályozása. Az a megállapítás, hogy csak a nem pénzügyőri munkakörbe kerülő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak jogviszonyának tartalma változik jelentősen, azért nem tekinthető objektív és tárgyilagos indoknak, mert nem igaz: minden, korábban hivatásos állományban lévő foglalkoztatott jogviszonyának tartalma jelentősen megváltozott, nem csak azoké, akiknek tisztviselői munkakör került megállapításra, hanem azoké is, akiknek pénzügyőri munkakör. Fontos kiemelni, hogy a NAV Szj. tv. és a hatályba lépésével beálló változások a korábbi köztisztviselői jogállásban foglalkoztatott személyeket is és a hivatásos állomány azon tagjait is, akik pénzügyőri munkakört töltenek be, érdemben érintette. Esetükben nem csupán egy, kizárólag a NAV személyi állományára irányadó, sajátos jogviszony megteremtésére került sor - amely tartalmilag is jelentősen eltér a korábbi jogviszonyoktól -, hanem teljes jogviszonyváltásra, amely a hivatásos állományú tagok vonatkozásában egyben átszervezésnek is minősült a Hszt. szerint.

Még a NAV Szj. tv. is széles körben biztosít lehetőséget arra, hogy amennyiben a foglalkoztatott jogviszonya számára kedvezőtlen módon változna meg, úgy az új kinevezés helyett kérje felmentését. A foglalkoztatott ezen kérelmének - néhány eljárási, formális-technikai feltétel teljesítése esetén - a foglalkoztató köteles helyt adni és a foglalkoztatotti jogviszonyt felmentéssel megszüntetni. Ebben az esetben a felmentés szabályai szerint a foglalkoztatott a korábbi jogviszonya alapján jogosult végkielégítésre.

Ilyen rendelkezések a NAV Szj. tv. 47. § (9) bekezdésében meghatározott kinevezés módosulását eredményező esetek, továbbá a NAV Szj. tv. 63. § (3) bekezdése a NAV vezetője vagy szakmai helyettese esetén, 71. § (1) bekezdése egészségi, fizikai vagy pszichológiai alkalmatlanság esetén (utalva arra, hogy a (3) bekezdés szerint még a nem méltányolható okból történő felmentés kezdeményezés esetében is a végkielégítés 50% -ára jogosult a foglalkoztatott), 142. § (2) bekezdése vezető esetén, 253. § (4) bekezdése ügykezelő esetén.

A NAV Szj. tv. ezen rendelkezéseiben közös, hogy a foglalkoztatott számára teremtenek lehetőséget arra, hogy amennyiben jogállása (például munkaköre, kinevezése, beosztása) számára hátrányos módon változna meg, úgy azt elkerülhesse, jogviszonya megszüntetését kezdeményezhesse anélkül, hogy végkielégítésétől - és felmentési időtől - elesne.

Alapvetően diszkriminatív a NAV Szj. tv. ezen szabályozása, mivel a törvény hatályba lépésével előidézett jogviszony változás esetében a felmentés kezdeményezését csak az ügykezelői és tisztviselő munkakörű pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak számára teszi lehetővé, a pénzügyőr munkakörű pénzügyőri státuszba kerülő foglalkoztatottak számára nem. Ez a szabályozás nem illeszkedik továbbá a fentiekben hivatkozott rendelkezésekhez sem, mivel az új jogállási törvény hatálya alá kerülés, a jogállás alapjaiban történő megváltoztatása egyértelműen jelentősebb változás, mint azok, amelyek esetére a NAV Szj. tv. lehetővé teszi a jogviszony felmentéssel történő megszüntetésének kezdeményezését.

A jogalkotó súlyos mulasztást követett el, amikor nem azonosan szabályozta a NAV Szj. tv. hatályba lépése miatt módosított kinevezések esetén a felmentés kezdeményezését valamennyi, a 2020. december 31-ig a NAV személyi állományába tartozó hivatásos állományú tag számára, mely az Alaptörvényben foglaltak közvetlen sérelmét okozza

Az indokolatlan különbségtétel belső (tisztviselői munkakörű pénzügyőr státuszban foglalkoztatni kívánt alkalmazottak, korábbi ügykezelők - más NAV foglalkoztatottak) dimenzióján túl a NAV Szj. tv. hatálya alá kerülők és a más, hasonlóan közszolgálatot ellátó személyek jogállása között is azonosítható a végkielégítési szabályokra és a kérelemre történő felmentésre vonatkozó diszkrimináció azonosítható. Ilyen összehasonlítható példa a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Küt.) 105. § (4) és (12) bekezdései, az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény (a továbbiakban: Eszjtv.) 19. § (4) bekezdés c) pontja.

A NAV Szj. tv. azzal, hogy a pénzügyőri munkakörű pénzügyőr státuszba kerülő foglalkoztatottak számára nem teszi lehetővé jogviszonyuk felmentéssel történő megszüntetésének kezdeményezését, egyértelműen hátrányos helyzetbe hozza ezen foglalkoztatotti kört, így számomra, mint korábbi hivatásos szolgálati jogviszonyban álló, de pénzügyőri munkakörű pénzügyőri státuszba kényszerített foglalkoztatott számára is alapjogaim közvetlen sérelmét okozza, velem összehasonlítható helyzetben lévő személyek csoportjaihoz képest jelentősen hátrányosabb helyzetet teremtve.

A NAV kötelékében foglalkoztatotti jogviszonyom 20 éve folyamatosan, megszakítás nélkül fennáll. A NAV Szj. tv. hatályba lépése jogviszonyomat számomra rendkívül hátrányos módon változtatta meg, mellyel szemben nem volt számomra biztosítva semmilyen eszköz, hogy ezt elkerüljem: felmentésemet nem kérhettem, lemondásom esetén pedig már csak az új jogviszonyról mondhattam volna le, mellyel szükségszerűen elveszítem végkielégitésem teljes összegét. Ezzel szemben más, velem összehasonlítható helyzetben lévő személyek számára a NAV Szj. tv. biztosítja ezen lehetőséget.

A jogszabály ezáltal alapvetően diszkriminatív helyzetet teremt, a NAV Szj. tv. hatálya alá tartozó foglalkoztatottak és a más, új jogállási törvények hatálya alá kerülők között, továbbá a NAV Szj. tv. hatálya alá kerülő személyek, foglalkoztatotti csoportok között is. A diszkrimináció tehát két csoportképzés alapján is közvetlenül megállapítható.

A jogi szabályozással kapcsolatban az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogállami követelmény, hogy a jog mindenkit egyenlően, egyenlő méltóságú személyként kezeljen. Az egyenlő bánásmód másik megfogalmazása a diszkrimináció tilalma, így a különbségtétel összehasonlítható helyzetben lévő csoportok között sosem lehet önkényes.

Az eltérő bánásmód igazolásra szorul, így alapjogokat érintő eltérő bánásmód esetén szükségességi-arányossági mércének megfelelő, legitim célt, valamint a legitim cél és az annak elérése érdekében tett alkalmas és feltétlenül szükséges másik alapvető jog korlátozását, továbbá a legitim cél elérésében rejlő előny és az annak érdekében szükségképpen okozott alapjogsérelem közötti arányos mértéket köteles igazolni a jogalkotó. Amennyiben az eltérő bánásmód nem érint alapvető jogot, úgy a jogalkotó észszerű indokát köteles adni az eltérő bánásmódnak, az észszerű különbségtétel pedig kizárólag objektív és tárgyilagos igazolást jelenthet.

Jelen esetben a jogalkotó a különbségtételnek semmilyen indokát nem adta. Nem is lehet észszerű (szükséges és arányos pedig végképp nem) egy olyan szabályozás, amely a NAV valamennyi foglalkoztatottját azonosan érintő jogállás változás esetén önkényesen csak egyes

csoportok számára teszi lehetővé, hogy az új jogállásba kerülést elkerüljék, tehát, hogy felmentéseket kezdeményezzek.

Számomra, mint pénzügyőri munkakörbe és pénzügyőri státuszba kerülő foglalkoztatott számára ezen lehetőség nincs (nem volt) biztosítva, ezzel pedig jelentős mértékben hátrányosabb helyzetbe kerültem a velem összehasonlítható, fentiekben megjelölt más személyekhez képest (mind a NAV-on belül, mind a hasonlóan új jogállás alá kerülő más foglalkoztatottakhoz képest). A NAV Szj. tv. ezen eltérő bánásmódot megvalósító szabálya a korábban kifejtettek szerint közvetlen alapjogi sérelmet okoz, mely nem igazolható sem a szükségesség-arányosság mércéje mentén, sem az észszerűség objektív és tárgyilagos igazolási tesztje alapján, így az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalmába ütközik.

Álláspontom szerint súlyos jogalkotói mulasztás, hogy az egymással összehasonlítható helyzetben lévő személyek közül csak egyes - önkényesen meghatározott - csoportok esetében rendelkezett a jogviszony felmentéssel történő megszüntetésének kezdeményezéséről és ezzel kapcsolatosan a végkielégítésre való jogosultságról.

D.) Az emberi méltóság sérthetlensége [Alaptörvény II. cikk]

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata:

Az emberi méltóságot az állam köteles tiszteletben tartani és védelmezni. Az Alkotmánybíróság a 64/1991. (XII. 17.) AB határozatában kifejtette: „Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva - a klasszikus megfogalmazás szerint - az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől, amelyek teljesen szabályozás alá vonhatók, nincs érinthetetlen lényegük.” [ABH 1991, 297, 308.]

A 8/2010. (II.18.) AB határozatban állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy az olyan jogi megoldás, amely a kormányzati törekvések egyszerűbb megvalósítása érdekében jogi korlátok nélkül lehetőséget ad a kormánytisztviselői jogviszony munkáltató által történő megszüntetésére, magában hordozza a közszolgálati jogviszony önkényes, a munkáltató szubjektív megítélésén alapuló megszüntetésének lehetőségét, amelynek következtében előre kiszámíthatatlan módon kerülhet veszélybe a kormánytisztviselőnek és családjának létfenntartása is. Mindez feltétlen alárendeltséget, kiszolgáltatott helyzetet teremt a kormánytisztviselő számára. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kormánytisztviselőnek ez a kiszolgáltatott helyzete, az állami feladatmegoldás „eszközeként” való kezelése ellentétes az emberi méltósággal. A határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, sérti az Alkotmányban szabályozott jogállamiság elvét, munkához való jogot, a közhivatal viseléséhez való jogot, a bírósághoz fordulás jogát, és az Alkotmányban szabályozott emberi méltósághoz való jogot, ezért azt megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltósághoz való jogot az „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazásának tekinti, amelynek egyik eleme az egyén cselekvési, önrendelkezési szabadsága. [Előszőr: 8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 41, 44.] Az önrendelkezési jogból vezette le a fél perbeli részvételével kapcsolatos rendelkezési jogait [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 67.; 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35-37.], illetőleg a pernyertességből folyó rendelkezési jogát is [4/1998. (III. 1.) AB határozat, ABH 1998, 71, 75-77.]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az önrendelkezési

jog magába foglalja az egyén munkajogi státusának megváltozásával kapcsolatos rendelkezési jogát is, nevezetesen azt, hogy hozzájárulása nélkül abban jelentős változás ne következhesse be. Azonban, amint arra az Alkotmánybíróság rámutatott, a köztisztviselői jogviszonyokban - tekintettel arra, hogy e jogviszonyok tartalmát törvény határozza meg - a köztisztviselőnek ez a rendelkezési joga törvény által korlátozott, a jogviszony keletkezése tekintetében arra korlátozódik, hogy a kinevezést - törvényben foglalt feltételek mellett - elfogadja-e vagy sem, ha a jogviszony tartalmát szabályozó törvényi rendelkezések módosítását nem tudja elfogadni, jogviszonyát lemondással megszüntetheti. Ez a rendelkezési jog a köztisztviselői jogviszony kormánytisztviselői jogviszonnyá való átalakulása esetén is megilleti. Mindebből az következik, hogy akkor nem állapítható meg az emberi méltósághoz való alkotmányos alapjog sérelme, ha az érintettnek van lehetősége arra, hogy jogviszonyát lemondással megszüntesse, amennyiben nem fogadja el jogviszonya tartalmát szabályozó törvényi rendelkezések módosítását.

Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való alkotmányos alapjog első tartalmi értelmezését már ítélezése kezdetén elvégezte. A 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban kimondta, hogy az emberi méltósághoz való jogot az „ún. általános személyiségi jog” egyik megfogalmazásának tekinti. Az említett határozatban arra is rámutatott, hogy az általános személyiségi jog „anyajog”, „szubszidiárius alapjog”, mivel egyes tartalmi elemei (önrendelkezéshez való jog, önmeghatározás joga, cselekvési szabadság) az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi gyakorlatában konkrét, nevesített alapjogi formát ölthetnek. (ABH 1990, 42, 44-45.)

Az alkotmánybírói gyakorlat meghatározta az emberi méltóság jogilag meghatározó tartalmi elemeit (önrendelkezési/rendelkezési jog, önazonossághoz/személyi integritáshoz való jog, magánszférához, személyiség szabad kibontakoztatásához való jog) és ezekhez a tartalmi elemekhez kapcsolta hozzá a konkrét („egyedi”) személyiségi jogokat. Az egyedileg megnevezett, konkrét személyiségi alapjogok adott tényállásokban konkrét alapjogként (vagy alapjog-csoportként) kaptak értelmezést az Alkotmánybíróság gyakorlatában, azaz az általános személyiségi joghoz a „különös személyiségi jogokon” (releváns elemeken) keresztül kapcsolódtak és váltak alapjoggá, mint az adott tényálláshoz kapcsolódó általános személyiségi jog konkrét megnyilvánulásai. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint minden alapjog tartalmában jelen van az ember nembeli lényegének „immanens tartozéka”, a méltóság, amely az élethez való joggal együtt jelent az egyén számára korlátozhatatlan alapjogot [23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990, 88, 93.].

Egy a szabályozás akkor sérti az emberi méltósághoz való jogot, ha figyelmen kívül hagyja az ember ezen „minőségét”, és megfosztva attól, eszközként vagy tárgyként kezeli. Mindebből két következtetés vonható le egy szabályozás alkotmányossági vizsgálatára nézve: az alkotmányossági jogsértést nem a személy szubjektumától függő méltóságérzet megsértése alapozza meg.

A kormánytisztviselő emberi méltóságából fakadó rendelkezési joga nem korlátozott. Nem lehet eszköz vagy tárgy az ember mindaddig, amíg szabadságában áll rendelkezési jogát gyakorolni, és lehetősége van a személyiségének kibontakoztatását gátló helyzetből szabadulni.

A fentiek alkalmazása a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjára és 250. § (2) bekezdésére, mint a jogviszony, és annak tartalma átalakítására

Jelen alkotmányjogi panaszban a NAV Szj. tv. azon jogszabályi rendelkezéseit támadom, amelyek az én, mint hivatásos szolgálati jogviszonyban állt személy Alaptörvényben biztosított

jogaimat sértik. Ezt arra hivatkozva szeretném kiemelni, hogy a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdésének csak a b) pontja vonatkozásában adom elő panaszomat, mivel ezen szakasznak csak a b) pontja vonatkozik rám, mint hivatásos szolgálati jogviszonyban állt személyre. Ugyanakkor álláspontom szerint indokolt lenne megvizsgálni azt is, hogy a 249. § (1) bekezdésében feltüntetett többi jogviszonyban állt személy esetében megsértésre került-e az emberi méltósághoz való jog.

A hivatásos szolgálati jogviszonyban lévők jogviszonyának automatikus, törvényből eredő átalakítása, valamint a jogviszony-átalakulás során a jogviszony tartalmának a munkakör gyakorlója által történő megállapítása miatt sérelmet szenvedett az Alaptörvényben szabályozott emberi méltósághoz való jogom. Az Alaptörvény II. cikke szerint az emberi méltóság sérthetetlen; minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

Az élettől és az emberi méltóságtól senkit nem lehet önkényesen megfosztani. Az emberi méltósághoz való jog a legabsztraktabb alapjog, amely az emberi személyiség egészét, az emberjogi státusát védelmezi. E jog alapvető tartalma, hogy minden embert emberhez méltó bánásmód illet meg, az egyén jogosult arra, hogy a minden embernek kijáró tisztelettel, az emberi személyiség értékét szem előtt tartva bánjanak vele.

Az emberi jogok sok esetben nem korlátozhatatlanok. Az alapjog sérthetlenségére való hivatkozás nem adhat felmentést mások alapjogainak, vagy a közösség jelentős érdekének csorbításához. Vannak viszont olyan alapjogok, amelyek ténylegesen sérthetetlenek és azokat semmilyen körülmények között nem lehet korlátozni. Az alapjogok korlátozása szerint tehát megkülönböztethetők korlátozhatatlan (ún. abszolút) alapjogokat és korlátozható alapjogokat.

Az európai alkotmánybírói gyakorlatban is léteznek az abszolút, vagyis semmilyen körülmények között nem korlátozható emberi jogok. Ezek egy része olyan általános követelményt fogalmaz meg, amelyet mindig tiszteletben kell tartani és amellyel szemben nincs helye más szempontok mérlegelésének.

A korlátozhatatlan alapjogok körébe tartoznak egyrészt az étellel, emberi méltósággal, másrészt a lelkiismereti szabadsággal, harmadrészt a büntetőjogi és eljárási garanciákkal összefüggő jogok.

Az étellel, emberi méltósággal kapcsolatos abszolút jogok vonatkozásában az Alkotmánybíróság korábbi döntésében már egyértelműen leszögezte, hogy az emberi méltósághoz való jog az emberi státusz meghatározójaként az élethez való joggal fennálló egységben korlátozhatatlan [64/1991. (XII.17.) ABH]. Az emberi élet elvételére tehát semmilyen módon nincs alkotmányos lehetőség (lásd: eutanázia, halálbüntetés tilalma). Bár nem – vagy nem feltétlenül - jár az emberi élet kioltásával, az alkotmányozó nem ad lehetőséget az emberi test és testrészek haszonszerzési célú felhasználására és az emberi egyedmásolásra (klónozásra) sem.

A maradványelv alapján a korlátozható alapjogok csoportjába tartozik minden alapvető jog, ami az előbbieken nem került említésre. Ezeknek az alapjogoknak a korlátozását az Alaptörvény ugyanakkor szigorú szabályokhoz köti: “Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

Azzal, hogy a NAV állományában hivatásos szolgálati jogviszonyban teljesítettem szolgálatot, elfogadtam egyes alapvető jogaim bizonyos mértékű korlátozását. Így a szabad mozgás és tartózkodási hely szabad megválasztása, a véleménynyilvánítás szabadsága, a gyülekezési jog, az egyesülési jog, az anyanyelv használata, a választójog, a munka és foglalkozás szabad megválasztása és a tulajdonjog gyakorlása tekintetében önként vállaltam, hogy azok bizonyos mértékben korlátozásra kerüljenek [Hszt. 19-30. §; NAV tv. 17/B. § (2) bekezdés, 33/B. § - 33/F. §].

Az abszolút jognak nem minősülő alapvető jogok korlátozásának kettős feltétele van: formai és tartalmi. A formai feltétel, hogy a jogkorlátozást törvényben kell megfogalmazni. A tartalmi feltételek pedig arra adnak választ, hogy a korlátozásra milyen okból és mértékben kerülhet sor. A tartalmi feltételek érvényességének megítéléséhez az Alaptörvény meghatározza az ún. szükségesség / arányosság tesztet. Az alapjog korlátozás szükségességi / arányossági tesztjének egyes elemei a következők szerint foglalhatók össze:

- az alapjog-korlátozásnak legitim célja legyen, ami vagy másik alapjog, vagy valamely alkotmányos érték (például jogállamiság vagy piacgazdaság) érvényesülése, védelme lehet
- a jogkorlátozás legyen szükséges, azaz a jogkorlátozással elérendő cél más módon nem elérhető
- a jogkorlátozás legyen arányos mértékű, azaz a jogkorlátozás ne okozzon nagyobb sérelmet, mint amelynek elérésére törekedett a jogalkotó
- a jogkorlátozás a korlátozott alapjog lényegi tartalmát nem sértheti meg.

A NAV Szj. tv. hatályba léptetésével nem volt olyan tartalmi feltétel, amelyet érvényesnek lehet tekinteni. A törvény célja, hogy a NAV foglalkoztatottjainak jogállását új alapokra helyezze, befejezve ezáltal a 2011-ben, a NAV tv. által megkezdett szervezeti integrációt, azaz a törvény célja a szervezeti integrációt lezáró, a személyi jogállás tekintetében végrehajtott integráció. A cél tekintetében tehát nem beszélhetünk sem valamely más alapjog érvényesüléséről / védelméről, sem pedig alkotmányos érték érvényesüléséről / védelméről. A NAV 2011. évtől 2020. évig, tehát 10 évig tökéletesen működött úgy is, hogy foglalkoztatottjainak eltérő jogviszonyai külön jogállási törvényekben - mint a NAV tv. háttérjogszabályaiban - kerültek szabályozásra.

A NAV Szj. tv. célja más módon is elérhető lett volna. Jól példázza ezt Dobson Tibor tú. vezérőrnagynak, a Magyar Rendvédelmi Kar (MRK) elnökének a NAV vezetői és az MRK NAV-tagozatának a NAV Szj. tv. megismerése vonatkozásában 2020. szeptember 9-én megtartott egyeztetésen kifejtett azon álláspontja, mely szerint egy ilyen átalakítás, egy új feltételrendszer és az annak való megfelelés, megfeleltetés mindig csak előre mutatón értelmezhető. Tehát azok, akik jelenleg is részesei a rendszernek, megszerzett jogaikban nem szenvedhetnek sérelmet, ezért minden új feltételt az új belépőknél érdemes alkalmazni. Ennek kidolgozására és garantálására az átmeneti rendelkezések biztosíthatnak lehetőséget.

Látható, hogy már csak ezen szükségességi / arányossági teszt elemek nem teljesítése miatt is elbukott volna a hivatásos szolgálati jogviszonyban lévők jogviszonyának automatikus, törvényből eredő átalakítására, valamint a jogviszony-átalakulás során a jogviszony tartalmának a munkakör gyakorlója által történő megállapítására vonatkozó, a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjában és 250. § (1) bekezdésében rögzített szabályozás, feltéve, hogy azok olyan alapvető jogok korlátoztak volna, amelyek a hazai és a nemzetközi sztenderdek szerint korlátozhatóak.

Azonban, mivel az önrendelkezési jog az emberi méltóság tartalmi eleme, ennek korlátozásával egy nem korlátozható alapvető jogot sértett meg a jogalkotó. Esetemben egyértelmű, hogy a

NAV-nál történt szolgálatteljesítem során a hivatásos szolgálati jogviszonyba kerülést és tartozást önként vállaltam, azaz én rendelkeztem arról, hogy elfogadom azt. Hivatásos szolgálati viszonyom a hivatásos állományba való kinevezéssel és annak elfogadásával létesült. Ugyanakkor az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyba történő kerülésemre a törvényből eredően került sor, mivel a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontja alapján 2021. január 1-jével a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszonya az e törvény szerinti, pénzügyőri státuszú szolgálati jogviszonnyá alakul át.

Abba nem egyeztem bele, sőt kifejezetten, írásban is és tevőleges magatartással (munkavégzési helyen történő megjelenésem mulasztásával) is elutasítottam azt, hogy a NAV-nál adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban teljesítsek munkavégzést. Más eszköz nem állt rendelkezésemre, hogy kifejezzem az új jogviszony alá kerülés elutasítását. A törvényi szabályozásból eredően nem állt rendelkezésemre eszköz, hogy elkerüljem a jogviszony megváltozását, 2021. január 1-jei hatállyal mindenképpen az új jogviszonyban kerültem alkalmazásra. Ezzel tehát sérült azon jogom, hogy elutasíthassam egy köztem és az állam között fennálló jogviszonynak köztem és a kormány között fennálló másik jogviszonyba történő átváltoztatását. Márpedig ez az önrendelkezési jogom teljes figyelmen kívül hagyását jelenti, ezzel emberi méltósághoz való jogom sérelme bekövetkezett.

Esetemben nem lehet indok az önrendelkezési jog érvényre juttatása tekintetében az, hogy a NAV Szj. tv. hatályba lépését követően, tehát már az új adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban lemondhattam erről az új jogviszonyról. Ugyanis egyrészt ekkorra már a jogsérelem bekövetkezett és az új jogviszonyba kerülést a NAV Szj. tv. kikényszerítette, másrészt az új jogviszonyban és arra vonatkozóan megnyíló lemondási jog már nem azonos azzal az önrendelkezési joggal, hogy eleve elkerüljem az új jogviszony alá kerülést.

Fontos megemlíteni azt is, hogy az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony is önkéntes vállaláson alapul; egy új belépő szolgálati jogviszonya is kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre. Az új belépők esetében tehát nem korlátozza a törvény az önrendelkezési jogot a jogviszony létesítése tekintetében. Ha a hivatásos állományú tagok önrendelkezési joga eleve nem sérült volna, már ez a megkülönböztetés - azaz ugyanazon jogviszonyba tartozók esetében egyesek dönthetnek a jogviszony / kinevezés elfogadásáról, egyesek pedig nem – a diszkrimináció tilalmába ütközne.

A NAV Szj. tv. 250. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója 2021. január 20-ig - az (1) bekezdés szerint meghatározott állománytáblázat keretei között - az ellátott feladatok jellege alapján megállapítja a foglalkoztatott 2021. január 1-jétől hatályos munkakörét, a munkakör besorolási osztályát és besorolási kategóriáját, továbbá a pénzügyőri státuszú foglalkoztatott rendfokozatát.

Ezen rendelkezés vonatkozásomban szintén az önrendelkezési jog, ezáltal az emberi méltósághoz való jogom sérelmét eredményezi. Ugyanis - ahogyan arra korábban már utaltam – kinevezésem, illetve hivatásos szolgálati jogviszonyom módosítására a NAV tv. 18/B. §-ában foglalt rendelkezések voltak az irányadók, melyek szerint fő szabály szerint erre csak a munkáltató és az érintett közös megegyezésével kerülhetett sor. Ezen korábbi szabályozásban az önrendelkezési jog nem sérült, mivel a munkáltató nem hozhatott a kinevezés, illetve a jogviszony vonatkozásában olyan rendelkezést, mely ellentétes lett volna az én rendelkezésemmel, vagy amelybe nem egyeztem volna bele. A NAV Szj. tv. 250. § (2) bekezdése azonban a kinevezés, illetve a jogviszony tartalmi elemei közé tartozó munkakör, besorolási osztály és kategória, rendfokozat tekintetében azok megállapítására ad egyoldalú jogosítványt a munkáltatói jogkör gyakorlója számára. Ezen diszkrecionális jog alkalmazása során a munkáltatói jogkör gyakorlójának csak az állománytáblázat kereteire és az ellátott

feladatok jellegére kell figyelemmel lennie, arra viszont nem, hogy ezekbe a foglalkoztatott beleegyeznek-e, avagy elfogadják azt. Megjegyzendő, hogy ezen munkáltatói jogkör nem azonos a munkáltató azon jogkörével, hogy egy új belépő esetén a kinevezési okmányban megállapítja a foglalkoztatott munkakörét, besorolását és rendfokozatát. A különbség abból adódik, hogy egy új belépő esetén a jogviszony a kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre, így amennyiben az új belépő nem egyezik bele vagy elutasítja a kinevezési okmányban foglaltakat, a kinevezés nem jön létre.

A hivatásos szolgálati jogviszony adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonnyá történő átalakítása során a törvény tehát olyan jogkört adott a munkáltatónak, mellyel a foglalkoztatottra nézve kötelező módon alakíthatta át a jogviszonyának tartalmát, megsértve ezzel a foglalkoztatott önrendelkezési jogát, emberi méltóságát.

Esetemben tehát nem csak hogy nem volt jogszabályban biztosított lehetőségem az önrendelkezési jog gyakorlására, hanem amikor kifejeztem arról való önrendelkezésem, hogy elutasítom a jogviszonyváltást, ezt a NAV Szj. tv. Alaptörvény-ellenes rendelkezéseire hivatkozással mind a munkáltató, mind a közigazgatási perben első és másodfokon eljáró bíróságok is figyelmen kívül hagyták.

Meg kívánom még jegyezni, hogy a hivatásos szolgálati jogviszony vállalásával nem vállaltam - hiszen nem is vállalhattam - azt, hogy abszolút alapjogaim korlátozásra kerüljenek. A Hszt. szerint a hivatásos állomány tagjának vállalnia kell, hogy szolgálati feladatait akár életének és testi épségének kockáztatásával és egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti. A törvénynek ez a rendelkezése nem sérti az élethez és emberi méltósághoz való jogot. Az Alkotmánybíróság szerint a Hszt. hatálya alá tartozó fegyveres szervek hivatásos állományú tagjának szolgálati viszonya keretében végzett számos tevékenysége az életre és a testi épségre nézve jelentős kockázati tényezőket hordoz magában. A szolgálattal együtt járó kockázatok - önként történő - elfogadása megkerülhetetlenül magában foglalja annak lehetőségét is, hogy a kötelezettségek teljesítése során a fegyveres szerv tagja életét veszti, vagy testi épsége sérül. Ez a fegyveres szervek feladatainak, tevékenységének természetéből, egyebek mellett abból következik, hogy egyes helyzetekben elkerülhetetlen a fegyverhasználat [8/2004 (III.25.) ABH]. Az alkotmánybírák szerint az élet és a testi épség kockáztatásának vállalását előíró törvényi szabály kapcsán - a katonák vállalásával egyezően - nem az élettől és az emberi méltóságtól való állam általi, bizonyosan bekövetkező megfosztásról van szó. Miután a szolgálati jogviszony létrehozása az érintett személy önkéntes vállalásán alapszik, a szolgálati jogviszonyból adódó alkotmányos alapjog-korlátozás a személyes döntés következtében sem szükségtelennek, sem aránytalannak nem minősíthető.

A hivatásos szolgálati jogviszony vállalásával nem vállaltam továbbá azt sem, hogy akár a munkáltatói jogkör gyakorlójának döntése, akár törvényi felhatalmazás alapján alapjogom korlátozásával a hivatásos szolgálati jogviszonyból egy másik jogviszonyba kényszerítsenek, vagy akár csak önkényesen megváltoztassák a jogviszonyomat, vagy annak tartalmát. Az általam vállalt többletkötelezettségek egyik ellentételezése volt az, hogy a jogviszonyomra stabil és garanciális jogszabályi rendelkezések vonatkoztak, melyek egyike volt az, hogy főszabály szerint beleegyezésem nélkül kinevezésem, illetve hivatásos szolgálati jogviszonyom módosítására nem kerülhetett sor.

E.) A jogállamiág az abból levezetett jogbiztonság elve, visszaható hatályú jogalkotás tilalma, kellő felkészülési idő sérelme [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata:

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulából és a T) cikk (1) bekezdéséből olvasható ki a jogbiztonság követelménye. Ez utóbbiból vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, mely egyben a rendszerváltozást követő jogalkotási törvények állandó sarokköve is. Az Alkotmánybíróság számos döntésében foglalkozott a jogbiztonsággal és a jogbiztonság részét képező visszaható hatályú jogalkotás tilalmával. A testület az elmúlt évek egyik legnagyobb társadalmi érdeklődésre számot tartó döntésében utalt egy több mint két évtizeddel ezelőtt meghozott határozatában lefektetett azon tételre, mely szerint „a jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek”. {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [71]}

A fenti jogbiztonsággal kapcsolatos követelményen túlmenően, a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába ütközés vizsgálatánál az Alkotmánybíróság főszabályként abból a tételből indul ki, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, „ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell”. {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [88]; 10/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [15]; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [23]} Ugyanakkor a jogbiztonságból fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem feltétlen és kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő (ad malam partem) jogalkotásra irányadó, továbbá a tilalom nem terjed ki a jogszabályok módosíthatóságának időbeli korlátaira sem {16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}.

Egyrészt tekintettel arra, hogy a tilalom nem abszolút, másrészt tekintettel arra, hogy az érintett, Alkotmánybíróság által vizsgált jogviszonyok szükségképpen nagyon is különbözőek – közjogi vagy magánjogi vetületűek, már teljesebbé mentek vagy hosszú távúak, tartósak stb. – lehetnek, amennyiben az új jogszabály rendelkezéseit annak hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kellett, úgy az Alkotmánybíróság esetről esetre vizsgálja meg, hogy megvalósul-e a jogbiztonság sérelme. A 7/1992. (I. 30.) AB határozatban alkotmányellenesnek ítélte az Alkotmánybíróság az illeték mértékének akként történő felemelését, hogy a szigorító rendelkezést a jogalkotó alkalmazni rendelte az új jogszabály hatálybalépése előtt kötött, a hatóságokhoz határidőn belül, de már a szigorító rendelkezés hatálybalépése után benyújtott szerződésekre is. (ABH 1992, 45, 48.) Szintén alkotmányellenességet állapított meg a testület a 20/2001. (VI. 11.) AB határozatában, amikor is a vizsgált rendelkezéseket tartalmazó jogszabályt a folyamatban lévő hatósági eljárásokban rendelte alkalmazni a jogalkotó (ABH 2001, 612, 619). Nem állapította meg azonban a jogbiztonság sérelmét az Alkotmánybíróság a 349/B/2001. AB határozatban, melyben a vizsgált szabályozást a jogalkotó a jogerős államigazgatási határozattal le nem zárult ügyekre is alkalmazni rendelte (ABH 2002, 1241, 1255.).

A 3189/2013. (X. 22.) AB határozatában az Alkotmánybíróság nem találta alaptörvényellenesnek azt az építésügyi szabályozást, mely magasabb építésügyi bírság kiszabását tette lehetővé a hatálybalépése előtt keletkezett tényállások kapcsán, de csak a hatálybalépése után megindult eljárásokban. A tankönyvjegyzékre való felvétel jövőre nézve szóló korlátozását és a le nem zárt tankönyvvé nyilvánítási eljárások megszüntetését sem találta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközőnek a 3024/2015. (II. 9.) AB határozat.

Az Alkotmánybíróság a 10/2014. (IV. 4.) AB határozatban deklarálta a jelen ügy megítélése során is irányadó megállapítását, mely szerint „a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma nem abszolút érvényű, és egyértelműen élhet ezzel a jogalkotó akkor, amikor új jogosultságot állapít meg, meglévő jogosultságot terjeszt ki, vagy valamely jog korlátozását oldja fel”. (Indokolás [18]) Ebből a megállapításából adódóan ebben a korábbi ügyében az Alkotmánybíróság nem csak azt állapította meg, hogy a vizsgált szabályozás visszaható hatályú jogalkotásnak minősül, hanem azt is, hogy az hátrányos tartalmú, és ezért a hátrányos tartalmú, visszamenőleges hatályú szabályozást találta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközőnek, mely megalapozta a vizsgált törvényhely megsemmisítését.

A fentiek alkalmazása a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjára és 250. § (2) bekezdésére és 253. § (1) bekezdésére

Önmagában az, hogy kifejezetten hosszútávra létrejövő jogviszonyok – mint amilyen az ügyben is érintett, határozatlan időtartamra létrejött hivatásos szolgálati jogviszony is – esetében jogszabályváltozás történik, alaptörvény-ellenességet nem okoz. Jelen esetben azonban - bár a jogszabály hatálybaléptetése nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra kell alkalmazni - a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontja, 250. § (2) bekezdése és 253. § (1) bekezdése megvalósítja a visszaható hatályú jogalkotást, egyúttal hátrányos tartalmú a foglalkoztatott tekintetében, ezért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.

Ugyanis olyan, hivatásos szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott személy jogviszonyát alakították át fenti rendelkezések hátrányosan, akinek nem volt lehetősége arra, hogy az átalakítást elutasítsa. Az, hogy a jogviszony hátrányosan alakult át, egyértelműen megállapítható: az új jogviszonyban a jogviszony alanya a munkáltató részéről az állam helyett a kormány; a munkáltatói jogkör gyakorlójának lehetőség van szubjektív teljesítményértékelés eredményeként az illetménycsökkentésre; az új jogviszonyban nincs lehetőség rendelkezési állományba kerülésre; a felmentési idő lényegesen lerövidült; a munkaidő megnövekedett.

A NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjában és 250. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések olyan, a hivatásos szolgálati jogviszonyban álló foglalkoztatott jogát vonják el, amelyet a foglalkoztatott korábban már megszerzett: a hivatásos jogviszony vállalásával jogot szerzett arra, hogy jogviszonyát, kinevezését fő szabály szerint a beleegyezése nélkül nem módosíthatják.

A NAV Szj. tv. 253. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés alkalmazásával pedig a korábban hivatásos szolgálati jogviszonyban álló foglalkoztatott másik megszerzett joga került elvonásra: átszervezés esetén jogosult kezdeményezni felmentését.

A jogalkotó nem biztosított kellő felkészülési időt sem az új jogviszony hatályba léptetése során. A NAV Szj. tv. a 2020. december 11-i kihirdetését követő 21. napon, 2021. január 1-jén lépett hatályba. A korábbi jogviszonyok a hatályba lépés napjával alakultak át az új jogviszonyra. A kellő felkészülési idő esetemben kiemelt jelentőséggel bír, mivel a jogviszony tartalma markánsan, hátrányosan változott meg, az új jogállás hatálya alá kerülést nem volt lehetőségem elkerülni, a felmentés kezdeményezése lehetőségnek (egyúttal a végkielégítésnek) az elvonása pedig rendkívül súlyos jogkövetkezmény. A kellő felkészülési idő követelménye azon túl, hogy a munkához való jog objektív intézményvédelméből is levezethető, a jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság alkotmányos elveivel összefüggő visszásságot is okoz.

A jogbiztonság alkotmányos elveivel ellentétes az is, hogy a NAV Szj. tv. hatályba lépését követően átadott kinevezési okmány, illetve az abban foglalt munkáltatói intézkedés ellen, továbbá a jogviszony átalakítása ellen tényleges, valódi jogorvoslatnak nem volt helye. A kinevezési okmányban a munkáltató a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontjára, valamint a 250. § (2) bekezdésére is hivatkozva nevezett ki pénzügyőri státuszú adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban pénzügyőri munkakörbe. A kinevezési okmányban az is szerepel, hogy a munkáltatói intézkedés ellen a NAV Szj. tv. 215. §-a alapján a közléstől számított harminc napon belül kereset nyújtható be az illetékes törvényszékhez. Ugyanakkor ezen jogorvoslatra történő kioktatás és a NAV Szj. tv. 215. §-ának rendelkezései alapján a jogorvoslati jogosultság a NAV Szj. tv. 215. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott, a kinevezés egyoldalú módosításával kapcsolatos ügyben sérelmezett ügy vonatkozásában nyílt meg. Ennek alkalmazását azonban a NAV Szj. tv. 253. § (1) bekezdése valójában kizárta, mivel rendelkezése szerint a NAV Szj. tv. 249. § - 251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősült a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek. Úgyszintén, bár a bíróság lefolytatta a közigazgatási pert, abban a munkáltatói intézkedés elleni jogorvoslatot valójában nem érvényesíthettem, mivel a bíróság a NAV Szj. tv. 253. § (1) bekezdésére is hivatkozva utasította el keresetemet, illetve állapította azt meg, hogy jogviszonyom átalakult. Ezen körülmény egyebekben sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében szereplő jogorvoslati jogosultságot, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

A bírósági eljárásban előterjesztett keresetemben megjelöltem, hogy a keresetindítás lehetőségét a 2020. december 31-én hatályos NAV tv. 34/W. § (4) bekezdésének a) pontja is biztosítja. Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben perbeli jogi képviselőmmel jeleztük, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyban lévőként ért jogsérelem; esetemben a felmentés elmulasztása 2020. december 31-én folyamatban lévő, a Hszt. 109. alcíme szerinti szolgálati panasz elbírálására irányuló eljárás okának tekintendő; ezzel ellenkező esetben a sérelmezett munkáltatói intézkedés, vagy annak elmulasztása miatti szolgálati panaszhoz, valamint ennek elutasítása esetén a bírósági jogorvoslatához való jogom sérelmet szenved. Azzal, hogy a bíróság nem vizsgálta azt, hogy a NAV köteles volt-e felmentéssel megszüntetni hivatásos szolgálati jogviszonyomat és amennyiben ilyen felmentési kötelezettség fennállt, a munkáltató ezt jogszabálysértő módon elmulasztotta-e, megsértette fenti jogszabályi rendelkezéseket.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek:

Fentiekben előadottakra tekintettel kérem T. Alkotmánybíróságot, állapítsa meg, hogy a NAV Szj. tv. 249. § (1) bekezdés b) pontja, 250. § (2) bekezdése, 253. § (1) és (2) bekezdése ellentétes az Alaptörvény fenti hivatkozott rendelkezéseivel és semmisítse meg azokat az Abtv. 41. §-ának megfelelően.

Kérem továbbá, hogy amennyiben arra a T. Alkotmánybíróság lehetőséget lát, úgy az Abtv. 28. § (2) bekezdése által biztosított jogkörében eljárva a bírósági döntések alkotmányosságának vizsgálatát is vegye fontolóra és esetlegesen lefolytatott vizsgálata során a bírói döntéseket, illetve a bírói döntésekkel felülvizsgált kinevezést megsemmisíteni szíveskedjen.

A kérdéses jogszabályhelyek Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság mindeddig sem alkotmányjogi panasz, sem bírói kezdeményezés alapján nem hozott döntést, így az Abtv. 31. §-ában foglalt korlátozás sem képezi a panasz előterjesztésének akadályát.

Alkotmányjogi panaszomat alátámasztó dokumentumokat másolatban mellékletként csatolom:

- 103.K.700.186/2021/28. számú elsőfokú ítélet,
- Kf.VII.40.572/2021/6. számú másodfokú ítélet,
- jogi képviselőmtől származó e-mail a határidő megtartásának igazolására

Tisztelettel:

indítványozó

